

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до виконання бакалаврських дипломних робіт
для студентів спеціальності 073 – «Менеджмент»
(спеціалізація – фінансово-кредитна діяльність)**

Міністерство науки і освіти України
Вінницький національний технічний університет

Методичні вказівки
до виконання
бакалаврських дипломних робіт
для студентів спеціальності 073 – «Менеджмент»
(спеціалізація – фінансово-кредитна діяльність)

Вінниця
ВНТУ
2017

Рекомендовано до друку Методичною радою Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки України (протокол № 6 від 18.02. 2016 р.)

Рецензенти:

Н. П. Карачина, доктор економічних наук, професор

Л. М. Ткачук, кандидат економічних наук, доцент

Методичні вказівки до виконання бакалаврських дипломних робіт для студентів спеціальності 073 – «Менеджмент» (спеціалізація – фінансово-кредитна діяльність) / Уклад. В. В. Зянько, І. Ю. Єпіфанова, Н. Л. Стасюк, В. В. Зянько. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 72 с.

Методичні вказівки являють собою комплекс рекомендацій методичного характеру з організації і виконання бакалаврської дипломної роботи, яка є завершальним етапом підготовки спеціаліста-менеджера за спеціалізацією – фінансово-кредитна діяльність. Розкривається зміст та структура бакалаврської дипломної роботи, порядок її виконання, оформлення та підготовки до захисту. Наводяться критерії оцінювання бакалаврської дипломної роботи.

Призначені для студентів спеціальності 073 – «Менеджмент» спеціалізації – фінансово-кредитна діяльність та керівників бакалаврської дипломної роботи.

ЗМІСТ

Вступ	5
1 Порядок проходження переддипломної виробничої практики....	7
2 Тематика дипломних робіт бакалавра.....	12
3 Обов'язки керівника і студента під час підготовки бакалаврської дипломної роботи	14
4 Вибір теми бакалаврської дипломної роботи	15
5 Загальні вимоги до написання бакалаврської дипломної роботи..	16
6 Структура бакалаврської дипломної роботи	18
6.1 Основні елементи бакалаврської дипломної роботи	18
6.2 Вимоги до індивідуального завдання на бакалаврську дипломну роботу	18
6.3 Вимоги до анотації	19
6.4 Вимоги до змісту	19
6.5 Вимоги до вступу	19
7 Вимоги до основної частини бакалаврської дипломної роботи....	20
7.1 Вимоги до розділу 1	21
7.2 Вимоги до розділу 2	22
7.3 Вимоги до розділу 3	24
7.4 Вимоги до висновків	25
7.5 Вимоги до списку використаної літератури	25
7.6 Вимоги до додатків	26
8 Вимоги до оформлення бакалаврської дипломної роботи	26
8.1 Загальні вимоги.....	26
8.2 Нумерація	27
8.3 Таблиці	29
8.4 Формули	29
8.5 Оформлення списку використаних джерел	32
8.6 Додатки	32
9 Захист бакалаврської дипломної роботи	33
10 Критерії оцінювання якості бакалаврської дипломної роботи.....	34
11 Рекомендована література для написання бакалаврської дипломної роботи	37
Додаток А Угода на проведення практики студентів вищих навчальних закладів	42
Додаток Б Направлення на практику	44
Додаток В Щоденник практики	45
Додаток Г Звіт про виробничу переддипломну практику	50

Додаток Д Завдання на переддипломну практику	51
Додаток Е Графік написання бакалаврської дипломної роботи..	52
Додаток Ж Зразок написання заяви щодо вибору теми бакалаврської дипломної роботи	53
Додаток И Пояснювальна записка до бакалаврської дипломної роботи	54
Додаток К Завдання на бакалаврську дипломну роботу (зразок).	55
Додаток Л Анотація (зразок)	57
Додаток М Зміст (зразок)	58
Додаток Н Технічне завдання (зразок)	59
Додаток П Графічний матеріал до захисту бакалаврської дипломної роботи	62
Додаток Р Алгоритм розрахунку фінансових показників діяльності підприємств	63
Додаток С Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел, який подають у бакалаврській дипломній роботі.....	67
Додаток Т Відгук на бакалаврську дипломну роботу	70
Додаток У Рецензія на бакалаврську дипломну роботу	71

ВСТУП

Завершальним етапом підготовки бакалаврів є написання бакалаврської дипломної роботи, в процесі якого підсумовуються та закріплюються теоретичні знання і практичні навички студентів, набувається досвід самостійного розв'язання фінансово-економічних задач, уміння використовувати в роботі сучасні досягнення науки і техніки.

Бакалаврська дипломна робота (БДР) – є кваліфікаційною роботою студента, це самостійна науково-дослідна кваліфікаційна робота, що синтезує підсумок теоретичної та практичної підготовки у рамках нормативної і варіативної складових освітньо-професійних програм підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня (ОКР) «бакалавр» за спеціальністю менеджмент з фінансово-кредитної діяльності, і є формою контролю набутих студентом у процесі навчання інтегрованих знань, умінь та навичок, які необхідні для виконання професійних обов'язків, передбачених освітньо-кваліфікаційними характеристиками (ОКХ).

Бакалаврська дипломна робота є теоретично-експериментальним дослідженням актуальної теми зі спеціальності (спеціалізації), підготовки студента або вирішенням певного фінансово-економічного завдання з теоретичним обґрунтуванням, проведенням проектно-конструкторських розробок і експериментальних досліджень.

Написання бакалаврської дипломної роботи передбачає збір, систематизацію та самостійний аналіз студентом інформації про економічні явища і процеси, а також формування й розроблення висновків науково-практичного та прикладного характеру.

Підготовка і захист бакалаврських дипломних робіт органічно доповнюють зміст навчання студентів, забезпечують поглиблення та розширення (в галузі певної проблеми) теоретичних знань, практичних умінь, удосконалення навиків самостійної роботи, творчої діяльності і наукових досліджень, вбирають вивчення та узагальнення економічного досвіду функціонування та розвитку суб'єктів господарської діяльності (фірм, підприємств та організацій), літературне оформлення результатів виконаної роботи. Вона є важливою формою перевірки якості знань, умінь та навичок фахівця фінансового профілю, який отримує кваліфікацію бакалавра з менеджменту у ВНЗ.

Метою виконання бакалаврської дипломної роботи є систематизація, закріплення та розширення теоретичних знань, їхнє застосування для вирішення конкретного практичного завдання з певної галузі знань, напрямку підготовки «Бакалавр», спеціальності «Менеджмент організацій», спеціалізації «Фінансово-кредитна діяльність».

Завдання написання бакалаврської дипломної роботи:

– систематизація і поглиблення теоретичних знань у контексті вирішення певних практичних завдань;

- формулювання конкретної прикладної проблеми, що не знайшла достатнього висвітлення у науковій літературі та не вирішена на практиці;
- самостійне обґрунтування шляхів і засобів вирішення зазначеної проблеми;
- встановлення внутрішніх і зовнішніх зв'язків між явищами та процесами, які є суттєвими для вирішення конкретного практичного завдання;
- оволодіння сучасними методами досліджень і комп'ютерної техніки;
- навчитися виробляти власну точку зору з актуальних економічних проблем;
- формування рекомендацій, пропозицій і висновків за результатами проведеного дослідження.

Тема та зміст бакалаврської дипломної роботи повинні відповідати освітньо-професійній програмі підготовки бакалавра спеціальності «Менеджмент» галузі знань «Управління та адміністрування».

Бакалаврська дипломна робота виконується відповідно до напрямів наукових і прикладних досліджень кафедри фінансів та спрямована на вирішення таких завдань:

- виявлення рівня професійної підготовки випускника;
- здатність застосовувати здобуті у вищому навчальному закладі знання для розв'язання складних практичних завдань;
- свідоме засвоєння знань та їх систематизацію;
- наявність у студента навичок професійної роботи;
- здатність критично та креативно мислити та вміти аргументувати власну точку зору.

Бакалаврська дипломна робота може бути узагальненням виконаних раніше курсових робіт (курскових проектів), результатом науково-дослідної та конструкторсько-технологічної практики, підсумком робіт, виконаних в рамках дисципліни ОНДР тощо.

Бакалаврська дипломна робота може продовжуватись як дипломна робота під час навчання студента за освітньо-професійною програмою підготовки спеціаліста або переростати у магістерську кваліфікаційну роботу (МКР).

Для збору фактичного матеріалу для виконання аналітичної частини бакалаврської дипломної роботи студент обов'язково має пройти переддипломну виробничу практику (ПВП) на одному чи кількох підприємствах (установах, організаціях).

До захисту бакалаврської дипломної роботи допускаються студенти які:

- не мають академічної заборгованості з дисциплін, що вивчалися;
- склали залік з науково-технологічної практики;
- успішно склали державний іспит з фундаментальних та загальноекономічних дисциплін;

– відповідно до вимог цих методичних вказівок і у визначені терміни написали дипломну роботу бакалавра, отримали на неї позитивний відгук керівника, позитивну рецензію, вчасно подали її на затвердження завідувача випускової кафедри і успішно пройшли попередній захист бакалаврської дипломної роботи.

Позитивна оцінка Державної екзаменаційної комісії прилюдного захисту бакалаврської дипломної роботи студентом є підставою для присвоєння йому кваліфікації бакалавра з менеджменту з фінансово-кредитної діяльності за спеціальністю «Менеджмент організацій» і вручення державного диплому бакалавра.

Забезпечує організацію написання та подання до захисту бакалаврської дипломної роботи випускова кафедра з цієї спеціалізації навчання – кафедра фінансів (Ф).

Методичні вказівки розроблені відповідно до вимог галузевої компоненти стандартів вищої освіти з підготовки фахівців «бакалавр» напряму підготовки 073 «Менеджмент», призначені для надання допомоги студентам у виконанні бакалаврської дипломної роботи згідно з чинними стандартами України і містять основні вимоги до змісту та оформлення дипломної роботи, організації її виконання, порядку захисту та оцінювання.

Методичні вказівки містять : перелік відповідних етапів написання дипломної роботи, виконавців, терміни виконання, особливості звітності, зберігання, а також додатки, які сприятимуть введенню єдиних вимог до їх оформлення.

1 ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Студенти проходять переддипломну виробничу практику (ПВП) після закінчення теоретичного навчання.

Тривалість ПВП визначається графіком навчального процесу.

Підставою для направлення студента для проходження переддипломної практики є відповідний наказ по ВНТУ.

Мета переддипломної виробничої практики – набуття навичок самостійної роботи менеджера-фінансиста, систематизація одержаних під час навчання теоретичних знань та збір фактичного матеріалу для виконання аналітичної частини дипломної роботи.

До початку ПВП остаточно затверджується тема дипломної роботи і узгоджується з науковим керівником її план, тому студент має можливість

спланувати роботу на підприємстві так, щоб зібрати весь фактичний матеріал, необхідний для якісного написання дипломної роботи.

Направлення на ПДП та керівництво її проходженням здійснюється випусковою кафедрою. Після завершення ПВП студент пише звіт, який здає комісії, створеній випусковою кафедрою.

Основні завдання ПВП:

- набуття практичних навичок роботи менеджера фінансово-кредитної діяльності в умовах сучасної діяльності підприємства (установи, організації);
- виявлення (разом із працівниками фінансових служб) резервів вдосконалення фінансової діяльності та підвищення ефективності фінансової роботи підприємства (організації);
- ознайомлення з передовим досвідом роботи з питань планування та організації управління фінансовою діяльністю підприємства;
- набуття навичок проведення науково-дослідної роботи в галузі менеджменту, розширення економічного кругозору;
- збір необхідних матеріалів для написання бакалаврської дипломної роботи, їх обробка, аналіз та систематизація.

Під час проходження ПВП студент зобов'язаний:

- прибути на місце проходження практики відповідно у встановлений термін;
- погодити з керівництвом підприємства план-графік виконання програми практики;
- виконувати вказівки керівника практики від підприємства, а також дотримуватися правил внутрішнього розпорядку, охорони праці і техніки безпеки, передбачених на підприємстві;
- виконати програму практики із збирання матеріалів для написання дипломної роботи;
- вести щоденник практики і не пізніше як за день до закінчення терміну практики одержати відгук-оцінку від керівника практики від підприємства (установи, організації).

В обов'язки керівника ПВП від випускової кафедри, яким є, як правило, керівник бакалаврської дипломної роботи, входить:

- проведення організаційних заходів перед виїздом студентів на практику, в тому числі: проведення інструктажу про порядок проходження практики; видача конкретних завдань за темою дипломної роботи;
- контроль за якістю проходження студентами переддипломної практики згідно із планом та програмою;

- методичне керівництво роботою студентів з написання звітів про проходження практики, аналізу зібраних матеріалів, розробки пропозицій тощо;
- розгляд звітів студентів про проходження переддипломної практики, написання відгуку на проведену ними роботу.

Під час проходження ПВП студент виконує такі види робіт:

- аналізує економічну діяльність та історію розвитку підприємства, його організаційно-правовий статус;
- знайомиться зі статутними документами підприємства; видами продукції, що випускається; її номенклатурою та асортиментом; видами платних послуг іншим особам; рівнем спеціалізації і кооперування на підприємстві;
- досліджує виробничу структуру підприємства, технологічний процес та знайомиться з роботою основних структурних підрозділів підприємства;
- вивчає особливості організаційної структури управління підприємством, апарату управління, управління фінансовою діяльністю тощо;
- здійснює аналіз витрат на утримання управлінського персоналу і фінансових служб підприємства, якісний склад кадрів фінансових служб, їх добір, існуючу систему підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів;
- знайомиться зі системою прийняття управлінських рішень, техніко-економічним плануванням, прогнозуванням і прийняттям управлінських рішень;
- вивчає систему показників фінансового планування, форми і періодичність фінансової звітності, схему механізованої обробки фінансових показників (наприклад, заробітної плати, прибутку, амортизаційних відрахувань, сировини і матеріалів тощо);
- знайомиться з плануванням виробничих і фінансово-економічних показників у підрозділах підприємства, вивчає методіку складання плану виробництва цеху і його дільниць на квартал і місяць в натуральному і грошовому (або трудовому) вираженні;
- вивчає зміст виробничої програми цеху, дільниці, порядок її складання; показники обсягу виробництва товарної, валової, чистої продукції у цеховому і внутрішньо цеховому плануванні, порядок їх розрахунку;
- вивчає планування незавершеного виробництва на дільниці і в цеху в цілому, аналізує обґрунтованість виробничої програми, а також забезпечення підприємства трудовими і матеріальними ресурсами;
- аналізує систему планових фінансових показників, особливу увагу приділяючи нормуванню сировини і матеріалів, вносить пропозиції з

вдосконалення структури планових показників та методики розробки фінансових планів;

- аналізує план підвищення ефективності роботи підприємства та окремих його підрозділів, бізнес-план, особливу увагу приділяючи методиці розрахунків загальної ефективності виробництва, зниження трудомісткості, зростання продуктивності праці, зниження собівартості продукції та інших показників. Порівнює цю методику з методиками розрахунків, що давалися в університеті, і робить відповідні висновки;
- знайомиться з організацією роботи на підприємстві з винахідниками і раціоналізаторами, їх роллю в підвищенні ефективності виробництва;
- знайомиться з плануванням та організацією мотивації праці, проаналізувавши структуру промислово-виробничого персоналу, існуючі на підприємстві форми та системи оплати праці, організацію преміювання. Розглядає можливість впровадження на підприємстві сучасних систем мотивації праці – участі в прибутках, доходах підприємства і т. ін.;

Студентом можуть вивчатись й інші аспекти діяльності підприємства, доцільність яких обумовлюється темою дипломної роботи та специфікою підприємства, на якому студент проходить практику.

Результати переддипломної практики узагальнюються студентом у письмовому звіті.

Для проходження переддипломної практики студенту необхідно

1. Укласти угоду про проходження практики. Угода укладається у 2-х примірниках і підписується обома сторонами: від ВНТУ і від підприємства, та завіряється печатками (*див. додаток А*). (1 примірник угоди залишається на підприємстві, другий реєструється на кафедрі фінансів і здається в кімнату Г209). Угода може укладатися на одного та на кількох студентів).

Студенти заочної форми навчання замість укладання угоди можуть надати *довідку* про проходження практики (*довідка має бути завірена керівником підприємства та печаткою та надрукована на бланку підприємства*).

Вибір місця практики здійснюється за направленням кафедри або самостійно студентом за погодженням з випусковою кафедрою.

2. Взяти направлення на практику (*див. додаток Б*). Направлення є підставою зарахування студента на практику.

3. Роздрукувати щоденник практики (*див. додаток В*) (роздрукувати щоденник можна по два листа на одній сторінці з обох боків аркуша формату А4).

Звіт про ПВП має містити такі основні складові частини

1. **Титульну сторінку звіту (див. додаток Г).**
2. **Угоду про проходження практики чи довідку** (для студентів заочної форми навчання).
3. **Завдання на переддипломну практику**, повністю заповнене та підписане науковим керівником і студентом із зазначенням дати видачі і отримання цього завдання (див. додаток Д).
4. **Заповнений щоденник переддипломної практики.**
5. **Розгорнутий план дипломної роботи**, затверджений (підписаний) науковим керівником.
6. **Організаційно-економічну характеристику об'єкта практики (підприємства, установи, організації), опис системи управління та видів господарської діяльності.**
7. **Список літератури** (15–25 джерел), який має містити: наукові статті та монографії, за темою дипломної роботи, опубліковані за останні 3 роки; законодавчі та нормативні акти; статистичні збірники та довідники тощо, звідки передбачається брати інформацію для написання дипломної роботи.
8. **Висновок** (до 2-х сторінок), де описується, яка робота виконувалась під час проходження практики, які ставились завдання та як вони виконані, чого досягнуто під час проходження практики (*виконувана під час практики робота має бути спрямована, зокрема, на вирішення завдань бакалаврської дипломної роботи*).
9. **Звітні документи підприємства** за 2–3 останні роки і/або статистичні та соціологічні дані за трирічний чи більший період. (*Якщо підприємство, на якому студент проходить ПВП, не збігається із підприємством, що аналізуватиметься у бакалаврській дипломній роботі, тоді обов'язково додаються звітні документи того підприємства, діяльність якого буде аналізуватися у дипломній роботі*).
10. До звіту студент додає також інші зібрані під час проходження практики матеріали, зроблені розрахунки, таблиці, пояснення, зразки документів тощо, які в подальшому будуть ним використані в процесі написання бакалаврської дипломної роботи.

2 ТЕМАТИКА ДИПЛОМНИХ РОБІТ БАКАЛАВРА

Тематика дипломних робіт бакалавра щорічно коригується з урахуванням набутого на кафедрі досвіду, побажань спеціалістів, які беруть участь у рецензуванні робіт, та рекомендацій екзаменаційної комісії (ЕК).

Виконання дипломних робіт бакалавра визначається графіком (*див. додаток Е*)

Нижче подається тематика дипломних робіт бакалавра, рекомендована на 2015–2016 навчальний рік.

1. Варіантний аналіз кредитоспроможності підприємств-позичальників комерційного банку.
2. Визначення методів оцінювання вартості майна підприємств виробничої сфери та їх ефективність.
3. Визначення стану та ефективності інвестиційної діяльності підприємства.
4. Визначення стану управління грошовими потоками суб'єкта господарювання.
5. Використання лізингових технологій для оновлення основного капіталу підприємств.
6. Економічна ефективність впровадження інноваційних проектів підприємства.
7. Ефективність використання векселів у розрахункових операціях підприємств.
8. Ефективність ресурсного забезпечення підприємства в умовах трансформаційної кризи.
9. Ефективність франчайзингу як інструменту інвестиційної діяльності підприємств.
10. Методика та організація формування капіталу акціонерного підприємства.
11. Механізм планування діяльності підприємства на основі контролінгу.
12. Міжнародний лізинг в системі зовнішньоекономічних зв'язків України.
13. Обґрунтування відкриття філії підприємства за кордоном та податкові аспекти їх функціонування.
14. Обґрунтування фінансових та інвестиційних рішень за умови ризику.
15. Оптимізація рівня ризиків управління грошовими потоками на підприємстві.
16. Організація управління господарською діяльністю малого підприємства.
17. Напрямки трансформації податкової системи в Україні та її вплив на підприємства.
18. Особливості регулювання інвестиційної діяльності промислового підприємства.

19. Особливості роботи фондового ринку та перспективи його розвитку на Україні.
20. Особливості системного економічного аналізу з метою фінансового оздоровлення підприємств.
21. Особливості фінансової діяльності сучасних селянських (фермерських) господарств.
22. Оцінювання впливу структури активів і пасивів на рентабельність власного капіталу підприємства.
23. Оцінювання ефективності інноваційних проектів.
24. Оцінювання ефективності формування та використання фінансових результатів в процесі управління підприємством.
25. Оцінювання інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємства.
26. Оцінювання фінансової стійкості підприємства на підставі визначення критеріїв динамічної стабільності.
27. Оцінювання ефективності управління прибутковістю капіталу підприємства.
28. Перспективи розвитку бюджетних методів стимулювання виробництва.
29. Підвищення рівня ефективності управління прибутковістю підприємства.
30. Прогнозування запобігання банкрутству підприємства на основі контролінгу.
31. Резерви активізації інвестиційних процесів підприємства.
32. Розробка механізму управління фінансовим важелем і рентабельністю капіталу підприємства.
33. Стабілізаційні ефекти та перспективи валютно-курсової політики України.
34. Сучасні підходи щодо управління проблемними кредитними операціями комерційних банків.
35. Трансфертне ціноутворення в Україні: проблеми та перспективи.
36. Управління банкрутством підприємств в умовах інноваційного розвитку.
37. Управління виробництвом малих підприємств в умовах ринкових відносин.
38. Управління ефективністю використання трудових ресурсів підприємства.
39. Управління інвестиційною діяльністю страхових компаній.
40. Управління оптимізацією вартості капіталу підприємства в сучасних умовах.
41. Управління оптимізацією вхідних та вихідних грошових потоків підприємства.
42. Управління сучасним процесом амортизації підприємства.
43. Управління формуванням та розподілом фінансів місцевих органів влади.

44. Фінансове управління капіталом підприємства.
45. Фінансування дефіциту бюджету України та його вплив на економічне зростання.
46. Фінансування землевпорядних робіт на Україні в системі реформування земельних відносин.
47. Фінансування розвитку суб'єктів господарювання власним капіталом.

З ОBOB'ЯЗКИ КЕРІВНИКА І СТУДЕНТА ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Керівником бакалаврської дипломної роботи може бути досвідчений викладач випускової кафедри.

Керівник готує та видає індивідуальне завдання на бакалаврську дипломну роботу, чим визначає коло питань, які мають висвітлюватись у роботі, контролює графік виконання .

Керівник бакалаврської дипломної роботи зобов'язаний:

- видати студенту завдання на бакалаврську дипломну роботу, чим визначити коло питань, які мають висвітлюватися у бакалаврській дипломній роботі та завдань, які повинні вирішуватись в ході її написання;
- рекомендувати студенту літературу за темою бакалаврської дипломної роботи;
- затвердити та контролювати індивідуальний графік виконання бакалаврської дипломної роботи;
- вчасно інформувати на засіданнях кафедри у випадку невиконання дипломником цього графіка з поважних чи без поважних причин;
- здійснювати безпосереднє і систематичне керівництво роботою дипломника;
- надати відгук на завершену бакалаврську дипломну роботу з обов'язковою характеристикою доцільності (актуальності) і обґрунтованості прийнятих студентом рішень та запропонованих заходів з покращення фінансово-господарської діяльності об'єктів дослідження, визначає рівень його фундаментальної та загальноекономічної підготовки, творчого потенціалу, ступінь самостійності у вирішенні поставлених завдань та дотримання ним графіка виконання БДР;
- виставити оцінку за виконану роботу і нести відповідальність за її об'єктивність;
- як правило, має бути присутнім на захисті бакалаврських дипломних робіт, керівником яких він є.

Студент зобов'язаний:

- не пізніше як за два місяці до початку науково-технологічної практики отримати від керівника та консультантів конкретне завдання на підбір та опрацювання необхідних матеріалів для виконання бакалаврської дипломної роботи;

- уточнити коло питань, що підлягають вивченню;
- скласти зміст бакалаврської дипломної роботи та узгодити його з науковим керівником;
- систематично працювати над науковою літературою та іншою інформацією;
- розробляти тему бакалаврської дипломної роботи з урахуванням перспективного розвитку галузі, до якої належить об'єкт дослідження, використовуючи передові досягнення науки і техніки, реалізуючи свої творчі задуми;
- займатися збором і аналізом первинного матеріалу;
- доповідати науковому керівнику про хід роботи й одержувати від нього необхідну консультацію;
- регулярно давати на перевірку науковому керівнику виконані завдання, виправляти і доповнювати бакалаврську дипломну роботу відповідно до отриманих від наукового керівника зауважень;
- своєчасно звітувати перед науковим керівником про пророблену роботу згідно з індивідуальним графіком написання бакалаврської дипломної роботи, затвердженим випусковою кафедрою, у якому науковим керівником проставляється дата звіту студента про виконання того чи іншого розділу бакалаврської дипломної роботи і ставиться підпис.

Індивідуальний графік написання бакалаврської дипломної роботи див. у додатку Е.

За достовірність інформації, відповідність зроблених у роботі посилань на використану літературу та додатки, відповідальність несе студент! Обґрунтованість прийнятих у бакалаврській дипломній роботі рішень перевіряє керівник.

4 ВИБІР ТЕМИ БАКАЛАВРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Приблизний перелік тем бакалаврських дипломних робіт формується, затверджується і доводиться до відома студентів випусковою кафедрою. Наведена нижче тематика бакалаврських дипломних робіт носить орієнтовний характер і дозволяє краще зорієнтуватися студенту у виборі та формулюванні теми власного дослідження. Цей перелік уточнюється та поновлюється на початку кожного навчального року з урахуванням змін, що відбуваються у фінансово-економічній теорії та практиці господарювання.

Тему бакалаврської дипломної роботи студент вибирає самостійно, керуючись рекомендаціями випускової кафедри та наданою нею базовою тематикою бакалаврських дипломних робіт на поточний навчальний рік, і з врахуванням специфіки підприємства, яке виступає об'єктом дослідження, замовлень підприємств та організацій, а також своїх наукових пріоритетів, та пріоритетів керівника.

Студент має право також запропонувати свою тему бакалаврської дипломної роботи з належним обґрунтуванням доцільності її розробки і можливості виконання, яка обов'язково повинна бути погоджена з науковим керівником та завідувачем кафедри.

Назва теми повинна бути лаконічною, відповідати змісту роботи. Не допускається дублювання тем дослідження.

Дипломні роботи бакалавра можуть мати суто навчальний характер, але бажано щоб роботи виконувались на замовлення зовнішнього підприємства чи відповідного підрозділу ВНТУ з укладанням відповідного *госпрозрахункового договору* (консультування з приводу укладання госпрозрахункового договору та оформлення відповідних документів здійснює кафедра фінансів).

Остаточно тема бакалаврської дипломної роботи та науковий керівник затверджуються на засіданні кафедри фінансів і кредиту на основі поданої студентом письмової заяви на ім'я завідувача кафедри, в якій він може також висловити і своє побажання щодо призначення наукового керівника роботи. Зразок написання заяви наведено у **додатку Ж**.

Закріплення за студентом теми бакалаврської дипломної роботи та призначення наукового керівника оформлюються наказом по ВНТУ, після чого уточнення чи зміна теми бакалаврської дипломної роботи допускається лише у виняткових випадках з дозволу наукового керівника.

5 ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ БАКАЛАВРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

З урахуванням того, що бакалаврська дипломна робота певною мірою має навчальний характер, а з іншого боку є кваліфікаційною роботою студента, містить елементи наукових досліджень, нижче наводиться перелік основних нормативних вимог до її виконання.

1. Бакалаврська дипломна робота повинна в повному обсязі відображати систему теоретичних і практичних знань, отриманих студентом за фахом і вибраною темою.

2. Бакалаврська дипломна робота повинна мати теоретичне і практичне спрямування.

3. Розглянуті в роботі теоретико-методологічні питання повинні бути тісно пов'язаними з практикою і доповнюватися статистичною інформацією.

4. Аналітична (практична) частина роботи повинна виконуватися на підставі всебічного вивчення й аналізу фактичного матеріалу за досліджуваною темою з використанням вітчизняного і зарубіжного досвіду, статистичних даних, фінансово-економічної звітності підприємств та організацій тощо.

5. В бакалаврській дипломній роботі обов'язковим є використання сучасних інформаційних технологій, подання й обробка економічної інформації.

6. Бакалаврська дипломна робота, як правило, повинна містити таблиці, схеми, графіки та діаграми, які характеризують позитивні та негативні сторони досліджуваної сфери фінансово-господарської діяльності економічного суб'єкта.

7. Бакалаврська дипломна робота, яка не містить аналізу цифрового матеріалу, узагальнень практичного матеріалу, ілюстрацій, використаних джерел інформації за останні два роки – не приймається науковим керівником і Державною екзаменаційною комісією до захисту!

8. Пропозиції та висновки у бакалаврській дипломній роботі повинні бути аргументовані, науково обґрунтовані і мати наукову та практичну цінність.

9. Бакалаврська дипломна робота повинна бути самостійно виконаною, завершеною науковою працею, ґрунтуватися на проблемній тематиці, відобразити різні погляди на досліджувану проблему і аргументовано відобразити позицію автора.

10. Бакалаврська дипломна робота повинна демонструвати знання законодавчих і нормативних актів за темою, стандартів, монографій і наукових статей періодики.

11. В роботі обов'язковим є використання різних методів та методик аналізу, включаючи економіко-математичні та статистичні методи, застосування передових технологій та комп'ютерної техніки.

12. Виклад тексту бакалаврської дипломної роботи повинен бути послідовним, формулювання чіткими і стислими, які б виключали можливість суб'єктивних і неоднозначних трактувань окремих положень дипломного дослідження.

13. Загальний обсяг бакалаврської дипломної роботи повинен бути в межах 60–80 с., починаючи з титульної сторінки і завершуючи висновками включно (не враховуючи списку використаної літератури і додатків, а також таблиць та рисунків, які повністю займають площу сторінки).

14. Бакалаврська дипломна робота повинна бути оформлена відповідно до вимог цих навчально-методичних вказівок і здаватися в архів університету в твердій обкладинці.

При виборі теми бакалаврської дипломної роботи особливо слід звернути увагу на такі моменти:

– актуальність і відповідність теми сучасному стану і перспективам розвитку науки. Під час вибору теми бакалаврської дипломної роботи необхідно враховувати реальні завдання національної економіки;

– відповідність об'єкта дослідження вибраній темі;

– відповідність вибраного напряму бакалаврського дослідження науково-дослідній роботі викладачів випускової кафедри та науковим проблемам, що вирішуються в межах ВНТУ;

– наявність замовлень та запитів підприємств і організацій на вибрану тему наукового дослідження;

- наявність доступу до необхідної статистичної та фінансово-економічної інформації про вибраний об'єкт дослідження;
- наявність власних напрацювань за цією темою бакалаврської дипломної роботи тощо.

6 СТРУКТУРА БАКАЛАВРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

6.1 Основні елементи бакалаврської дипломної роботи

Основні елементи бакалаврської дипломної роботи:

- титульний лист пояснювальної записки (див. додаток **И**);
- індивідуальне завдання на бакалаврську дипломну роботу (див. додаток **К**);
- анотація та ключові слова /українською і англійською мовами/ (див. додаток **Л**);
- зміст (план) (див. додаток **М**);
- перелік скорочень (за необхідністю);
- вступ (приблизно 5% тексту рукопису);
- основна частина, яка включає 3 розділи:
 - **Розділ 1** – теоретична частина (приблизно 20–28% тексту рукопису);
 - **Розділ 2** – аналітична частина (приблизно 25–32% тексту рукопису);
 - **Розділ 3** – прикладна частина (приблизно 15–20% тексту рукопису);
- висновки (приблизно 5% тексту рукопису);
- список використаної літератури;
- **додатки:** обов'язковим є додаток А «технічне завдання», зразок якого див. у додатку **Н**). Інші додатки є довідковими, кількість яких не обмежується.

6.2 Вимоги до індивідуального завдання на бакалаврську дипломну роботу

Завдання на бакалаврську дипломну роботу охоплює весь її зміст та включає в себе:

- *назву теми роботи;*
- *вихідні дані* – законодавчі та нормативні документи, фінансова звітність та статутні відомості об'єкта дослідження, наукові статті, монографії тощо за темою бакалаврської дипломної роботи;

– короткий зміст основної частини (розділів 1–3) бакалаврської дипломної роботи.

Завдання на бакалаврську дипломну роботу затверджується завідувачем випускової кафедри і погоджується (для робіт на замовлення) із замовником.

На аркуші завдання також розміщується дата попереднього захисту роботи (проекту) та відведені місця для підписів керівника, рецензента (опонента) та студента.

6.3 Вимоги до анотації

В анотації наводиться коротка характеристика основного змісту бакалаврської дипломної роботи та одержаних результатів дослідження. При цьому використовуються переважно прості синтаксичні конструкції, характерні стилю ділових документів та стандартизована термінологія.

Анотація завершується наведенням ключових слів – сталих термінологічних словосполучень, які з позицій інформаційного пошуку визначають смислове навантаження бакалаврської дипломної роботи. Сукупність ключових слів повинна відображати поза контекстом основний зміст наукового дослідження. Ключові слова подаються у називному відмінку, друкуються в рядок, через кому, їх загальна кількість повинна бути в межах п'яти–восьми слів.

Анотація подається українською і англійською мовами.

Обсяг анотації – до $\frac{1}{3}$ сторінки через одинарний інтервал. **Анотації розміщуються на одній окремій сторінці після індивідуального завдання на бакалаврську дипломну роботу.**

6.4 Вимоги до змісту

Зміст розміщують на окремій сторінці, на початку бакалаврської дипломної роботи після анотації. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовок), зокрема вступу, загальних висновків, додатків, списку використаних джерел та ін.

6.5 Вимоги до вступу

Вступ бакалаврської дипломної роботи є відповідальною частиною роботи, у якій коротко викладають оцінку сучасного стану проблеми, відзначаючи практично розв'язані та нерозв'язані задачі, наукові підходи, що існують у даній галузі, провідних вчених і фахівців, світові тенденції розв'язання поставлених задач, обґрунтування доцільності проведення наукових досліджень. У вступі коротко розкривається актуальність теми, чітко формулюється мета дослідження і завдання (відповідно до мети), які

треба розглянути, щоб досягти поставленої у бакалаврській дипломній роботі мети.

У вступній частині обов'язково необхідно:

- розкрити актуальність теми бакалаврської дипломної роботи;
- розкрити ступінь розробленості теми бакалаврської дипломної роботи у наукових працях вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів,
- обґрунтувати необхідність проведення бакалаврського дослідження за вибраною науковою темою,
- визначити об'єкт і предмет дослідження,
- чітко сформулювати мету і завдання дослідження,
- описати основні методи дослідження,
- навести вихідні дані для розробки теми.

Важливо звернути увагу на те, що:

розкриття актуальності теми бакалаврської дипломної роботи не повинно бути багатослівним, оскільки цьому передувала характеристика сучасного стану розвитку явищ, що мають відношення до бакалаврської дипломної роботи.

Метою написання бакалаврської дипломної роботи, як правило, є «удосконалення» або «поліпшення функціонування об'єкта дослідження». Формулювання мети як «дослідження» чи «вивчення об'єкта дослідження» є неправильним, оскільки такі слова характеризують спосіб досягнення мети (тобто удосконалення).

Завдання бакалаврської дипломної роботи, сформовані у вступі, обов'язково формуються за розділами дипломної роботи і мають відповідати завданням, сформованим науковим керівником у бланку завдання та технічному завданні.

Об'єктом дослідження в бакалаврській дипломній роботі є процес, явище, регіон, галузь, окреме підприємство, що вибрано для дослідження.

Предметом дослідження є певна частина об'єкта дослідження. Саме на нього спрямована основна увага студента, оскільки предмет дослідження визначає тему бакалаврської дипломної роботи, зазначену на титульному аркуші як її назва.

7 ВИМОГИ ДО ОСНОВНОЇ ЧАСТИНИ БАКАЛАВРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Основна частина роботи – це її головна структурна складова, яка містить викладення відомостей про предмет та об'єкт дослідження або розроблення, котрі є необхідними і достатніми для розкриття сутності даної роботи та її результатів. Вона складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів.

7.1 Вимоги до розділу 1

Перший розділ бакалаврської дипломної роботи є суто теоретичним і характеризує здатність студента самостійно опрацьовувати літературні джерела за темою дослідження із наступним формуванням висновків.

В цьому розділі висвітлюється методика та загальна концепція вибраної теми дослідження.

На початку розділу визначається економічна сутність досліджуваного процесу, явища, його роль і місце в системі управління підприємством. Аналізуються існуючі точки зору учених стосовно трактування основних економічних категорій та принципів аналізу об'єкта дослідження, полеміка економістів з основних проблем теми бакалаврської дипломної роботи і аргументується власна точка зору автора бакалаврської дипломної роботи з питань, що розглядаються.

У розділі необхідно охарактеризувати основні методики, використовувані при здійсненні економічного та фінансово-економічного аналізу вибраного об'єкта дослідження, їх переваги та недоліки, сформулювати та обґрунтувати власний вибір цих методів та принципів аналізу.

Виклад матеріалу у цьому розділі доцільно будувати за принципом поступового звуження діапазону досліджуваних питань так, щоб логічно виділити і постійно тримати в центрі уваги головну, центральну проблему, що є предметом основного аналізу цієї бакалаврської дипломної роботи.

Під час написання розділу використовується наукова економічна література вітчизняних та зарубіжних авторів (монографії, статті в фахових економічних журналах і ЗМІ), статистична та нормативно-законодавча документація (Конституція України, Закони України, Укази Президента України, Постанови уряду тощо), інформація, отримана у мережі Internet.

Підсумком першого розділу повинен бути стислий висновок, що впливає з досліджуваних питань, аналітичне та практичне вирішення яких стане предметом поглибленого аналізу у розділі 2 і 3 бакалаврської дипломної роботи.

При написанні першого розділу важливо звернути увагу на те, що:

- не варто переобтяжувати розділ великою кількістю графіків і таблиць (частину з них доцільно винести в додатки);
- розділ обов'язково повинен містити формули, моделі, які автором будуть використовуватись при написанні аналітичної частини бакалаврського дипломного дослідження;
- обов'язковим є посилання на джерела використаної інформації;
- розглянуті теоретичні питання за темою бакалаврської дипломної роботи повинні відображати результати сучасних розробок вчених.

7.2 Вимоги до розділу 2

Цей розділ носить аналітичний характер. Його матеріал є логічним продовженням першого (теоретичного) розділу бакалаврської дипломної роботи і відображає взаємозв'язок теорії і практики.

У розділі аналізується фактичний стан проблеми, що вивчається, з наведенням конкретних прикладів. Досить глибоко і цілеспрямовано досліджується та оцінюється діюча практика господарювання, виявляються закономірності і тенденції фінансово-економічного розвитку на основі використання зібраних первинних документів, іншої інформації за поданих в дослідженні період.

Розділ виконується на підставі достовірної інформації про **об'єкт дослідження**, яким може бути:

- *економічна сфера;*
- *економічний регіон;*
- *галузь економіки;*
- *підприємство (установа, організація тощо) або їх група.*

Інформаційним матеріалом повинні стати:

- *законодавчі та нормативні документи;*
- *статистичні дані;*
- *дані соціологічних досліджень;*
- *конкретні приклади господарської діяльності;*
- *дані фінансово-економічної звітності;*
- *статутні документи підприємств (установ, організацій) тощо.*

У цьому розділі студент повинен показати вміння самостійно аналізувати статистичні дані та інший цифровий матеріал, зібраний під час науково-дослідної і конструкторсько-технологічної практики, узагальнювати його, формулювати висновки і пропозиції.

Результати аналізу розділу є базою для обґрунтування раціональних управлінських рішень, розробки конкретних заходів та пропозицій, виявлення резервів фінансово-економічної діяльності, зміст яких розкривається у наступному – третьому розділі бакалаврської дипломної роботи.

Якщо об'єктом дослідження бакалаврської дипломної роботи є економічна сфера, то варто вказати:

- загальну характеристику економічної сфери за останні 5–8 років;
- виявити особливості розвитку економічної сфери;
- здійснити поглиблений аналіз економічних показників, які характеризують вибрану економічну сферу;
- здійснити аналіз системи управління економічною сферою.

Якщо об'єктом дослідження бакалаврської дипломної роботи є економічний регіон, то доцільно здійснити аналіз за таким алгоритмом:

- охарактеризувати досліджуваний регіон в цілому;

- виявити тенденції та особливості територіальної структури економіки, природних і трудових ресурсів об'єкта дослідження;
- провести поглиблений аналіз економічних показників за темою бакалаврського дипломного дослідження;
- проаналізувати систему управління економічним регіоном.

Якщо об'єктом дослідження бакалаврської дипломної роботи є конкретне підприємство (організація), то варто вказати:

- назву підприємства, історію його розвитку, дату заснування і реєстрації;
- величину статутного капіталу;
- мету та предмет діяльності;
- організаційно-правову форму господарювання;
- виробничу діяльність підприємства, його продукцію:
 - призначення, ринки збуту, конкурентоспроможність;
 - дослідити основних конкурентів та постачальників;
 - описати організаційну структуру підприємства.

На основі даних фінансової звітності здійснюється оцінювання результатів фінансово-господарської діяльності. Проводиться аналіз динаміки системи основних показників фінансово-господарської діяльності підприємства за останні два чи більше років (періодів). Для цього, як правило, розраховують такі основні показники:

- вартість майна (валюта балансу);
- чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг);
- фінансові результати від операційної діяльності;
- фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування;
- величину чистого прибутку (збитків);
- середню величину оборотних активів і власного капіталу;
- коефіцієнти платоспроможності та ліквідності;
- рентабельність основної діяльності (економічної ефективності), власного капіталу тощо;
- коефіцієнти автономії, маневрування, фінансової стабільності;
- показник фінансового левериджу;
- коефіцієнти фінансового ризику та прогнозування банкрутства;
- інші показники, що не є основним предметом дослідження бакалаврської дипломної роботи

Всього має бути проаналізовано 15–20 показників, які відображають загальну оцінку фінансово-господарської діяльності підприємства, і зроблено факторний аналіз впливу окремих показників на фінансово-економічну діяльність підприємства (наприклад, можна зробити факторний аналіз валового прибутку суб'єкта господарювання, обсягу

виробництва, рівня рентабельності тощо).

Алгоритм розрахунку основних фінансових показників діяльності підприємства наведено у додатку Р.

Після цього, відповідно до теми бакалаврської дипломної роботи, потрібно провести спеціальний поглиблений аналіз фінансово-економічних показників за методикою, що була обрана і обґрунтована студентом в першому розділі роботи, з використанням сучасних методів та прийомів фінансового аналізу: графічного методу, методу експертного оцінювання, балансового методу, факторного аналізу тощо.

Завершується аналітичний розділ висвітленням існуючої системи управління підприємством та виявленням недоліків в організації управління фінансово-господарською діяльністю.

При написанні другого розділу важливо врахувати те, що:

- загальна інформація про підприємство не повинна бути дублюванням статуту, а результатом опрацювання установчих документів підприємства та іншої наявної інформації;

- розрахунок показників, які характеризують фінансово-господарську діяльність має супроводжуватись відповідними таблицями та графіками, в яких відображено динаміку зміни розрахованих показників;

- при проведенні спеціального аналізу за темою бакалаврської дипломної роботи необхідним є посилання на формули попереднього розділу. При цьому сама формула не дублюється, а зазначається її номер;

- при аналізі організаційної структури підприємства та системи управління за темою бакалаврської дипломної роботи схеми, які характеризують організаційну структуру підприємства в цілому або його окремих підрозділів, наводяться в додатках.

7.3 Вимоги до розділу 3

Третій розділ носить прикладний характер. У ньому обґрунтовано викладаються пропозиції та надаються рекомендації студента щодо:

– подолання виявлених фінансово-економічних та соціальних проблем;

– перспектив розвитку чи вдосконалення функціонування об'єкта дослідження;

– запозичення та використання в практичній діяльності передового зарубіжного та вітчизняного досвіду з метою вдосконалення структури управління об'єктом;

– підвищення загальної ефективності суб'єкта господарювання, якості і конкурентоспроможності продукції тощо.

Пропозиції і рекомендації повинні супроводжуватись математичними фінансовими розрахунками та визначенням очікуваного економічного і соціального ефекту від їх впровадження.

Примірна послідовність викладених пропозицій може бути такою:

- викладення плану та змісту пропонованих заходів з обґрунтуванням саме їх доцільності з усіх інших можливих альтернативних варіантів прийняття рішень, кожен з яких докладно описується;
- підрахунок витрат на організацію та впровадження запропонованих заходів;
- визначення економічного та соціального ефекту, який передбачається одержати у випадку реалізації запропонованих заходів;
- оптимізація досліджуваної проблеми за допомогою економіко-математичних методів та моделей.

7.4 Вимоги до висновків

Висновки розміщуються безпосередньо після основної частини, починаючи з нової сторінки. У них наводять отримані автором особисто основні наукові результати, які розкривають ступінь досягнення мети та завдань бакалаврської дипломної роботи, їх наукову і практичну значущість.

Висновки – результат теоретичного осмислення і критичного оцінювання досліджуваної проблеми.

Висновки до бакалаврської дипломної роботи – це лаконічне резюме досягнутих результатів виконання завдань БДР, сформульованих у вступі роботи та технічному завданні. Також оцінюється загальний економічний ефект здійсненого аналізу, викладаються негативні та позитивні моменти практики, обґрунтовується необхідність і доцільність проведення заходів, запропонованих автором роботи, спрямованих передусім на поліпшення функціонування досліджуваного об'єкта.

При розробці пропозицій і рекомендацій звертається увага на їх обґрунтованість, реальність і практичну прийнятність.

7.5 Вимоги до списку використаної літератури

У список використаних джерел включаються тільки ті видання, що дійсно були використані в процесі написання бакалаврської дипломної роботи (на які були зроблені відповідні посилання в роботі):

- законодавчі документи,
- постанови уряду з питань економічної реформи,
- монографії,
- статті в періодичній пресі
- електронні ресурси з інтернету тощо.

Список використаної літератури повинен містити не менше 25 найменувань.

Джерела розміщуються в порядку виникнення посилань.

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи. (див. **додаток С**).

7.6 Вимоги до додатків

Бакалаврська дипломна робота містить обов'язковий додаток – *технічне завдання* та довідкові додатки (необов'язкові).

Довідкові додатки повинні підтверджувати окремі положення, висновки та пропозиції автора бакалаврської дипломної роботи.

У додатках вміщують матеріал, який:

– є необхідним для повноти змісту роботи, але введення його до основної частини може змінити впорядковане й логічне уявлення про роботу;

– не може бути послідовно розміщений в основній частині роботи через великий обсяг або способи відтворення

Додатки оформлюють відповідно до вимог цих методичних вказівок.

Таблиці, графіки та схеми повинні мати назву і бути пронумеровані.

В основному тексті бакалаврської дипломної роботи обов'язково мають бути посилання на матеріал, що міститься в додатках, і пояснення змісту кожної таблиці, рисунка, схеми тощо, що винесені у додатки.

8 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ БАКАЛАВРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

8.1 Загальні вимоги

Бакалаврську дипломну роботу друкують за допомогою комп'ютера (текстовий редактор Word, шрифт 14 пунктів, інтервал 1,5) або на друкарській машинці на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм), 35–40 рядків на сторінці.

Можна також використати папір форматів у межах від 203×288 до 210×297 мм і подати таблиці та ілюстрації на аркушах формату А3.

Обсяг основної частини бакалаврської дипломної роботи (від титульної сторінки до списку використаної літератури включно) має становити не менше 70 сторінок». Додатки та ілюстративний матеріал не включають до основного обсягу роботи.

Текст бакалаврської дипломної роботи необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий – 25(30) мм, правий – 15(10) мм, верхній – 20 мм, нижній – 20 мм.

Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка – чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту бакалаврської дипломної роботи повинна бути однаковою.

Вписувати в текст бакалаврської дипломної роботи окремі іншомовні слова, формули, умовні знаки можна чорнилом, тушшю, пастою тільки чорного кольору, при цьому щільність вписаного тексту повинна бути наближеною до щільності основного тексту.

Друкарські помилки, описки і графічні неточності, які виявилися в процесі написання бакалаврської дипломної роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту (фрагмента малюнка) комп'ютерним друком. Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці

Текст основної частини бакалаврської дипломної роботи поділяють на розділи та підрозділи (допускаються також пункти).

Заголовки структурних частин бакалаврської дипломної роботи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці в підбір до тексту. В кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

У кінці кожного розділу (не з нової сторінки) писати короткі висновки – 0,4–1,0 с.

Відповідно «ЗМІСТ» роботи обов'язково повинен містити такі назви:

- **Висновок до першого розділу** (у кінці першого розділу);
- **Висновок до другого розділу** (у кінці другого розділу);
- **Висновок до третього розділу** (у кінці третього розділу);

Між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом необхідно робити пропуск 1–2 інтервали.

Кожну структурну частину бакалаврської дипломної роботи треба починати з нової сторінки.

До загального обсягу бакалаврської дипломної роботи, як уже зазначалось вище, не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів підлягають нумерації на загальних засадах.

8.2 Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою дипломної роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок дипломної роботи. *На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках*

номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера, але всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини дипломної роботи, нумерують звичайним чином. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати «1.ВСТУП», або «Розділ 5. ВИСНОВКИ».

Номер розділу ставлять без слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять і пишуть назву розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу не повинна стояти крапка, наприклад: «2.3 » (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера не повинна стояти крапка, наприклад: «1.3.2» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати в дипломній роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, які розміщені на окремих сторінках дипломної роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю, рисунок або креслення, розміри якого більші формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або у додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рисунок» а не «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Ілюстрації підписують ЗНИЗУ ілюстрації.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. **Зліва над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця», а не Табл.** із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка.

При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз зліва над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова **«Продовження таблиці», а не «Продовження табл.»** і вказують номер таблиці.

УСІ наведені в роботі формули нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номери формул пишуть біля правого берега аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу). **На формули необхідно робити**

посилання (зазначати джерела зі списку літератури, з яких взято формулу).

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення, як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

8.3 Таблиці

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлятися у вигляді таблиць.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву не підкреслюють.

Заголовки граф таблиці повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків повинна бути не меншою 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті, таким чином, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блока бакалаврської дипломної роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. При перенесенні таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах одної сторінки.

Якщо текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те ж», а далі лапками. Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, математичних і хімічних символів, які повторюються, не слід. Якщо цифрові або інші дані в будь-якому рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

8.4 Формули

При використанні формул необхідно дотримуватися певних техніко-орфографічних правил.

Найбільші, а також довгі і громіздкі формули, котрі мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, розміщують на окремих рядках. Це стосується також і всіх нумерованих формул. Для економії місця кілька коротких однотипних формул, відокремлених від

тексту, можна подати в одному рядку, а не одну під одною. Невеликі і нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони дані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Рівняння і формули треба виділяти з тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули потрібно залишити не менше одного вільного рядка. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (-), множення (\times) і ділення (:).

Нумерувати слід лише ті формули, на які є посилання у наступному тексті. Інші нумерувати не рекомендується.

Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого берега сторінки без крапок від формули до її номера. Номер, який не вміщується у рядку з формулою, переносять у наступний нижче формули. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка. Якщо формула знаходиться у рамці, то номер такої формули записують ззовні рамки з правого боку навпроти основного рядка формули. Номер формули-дробу подають на рівні основної горизонтальної риски формули.

Номер групи формул, розміщених в окремих рядках і об'єднаних фігурною дужкою (парантезом), ставиться справа від вістря парантеза, яке знаходиться в середині групи формул і звернене в сторону номера.

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення, як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

Двокрапку перед формулою ставлять лише у випадках, передбачених правилами пунктуації:

- а) у тексті перед формулою є узагальнююче слово;
- б) цього потребує побудова тексту, що передує формулі.

Розділовими знаками між формулами, котрі йдуть одна за одною і не відокремлені текстом, можуть бути кома або крапка з комою безпосередньо за формулою до її номера.

Розділові знаки між формулами при парантезі ставлять всередині парантеза. Після таких громіздких математичних виразів, як визначники і матриці, можна розділові знаки не ставити.

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

При написанні бакалаврської дипломної роботи студент повинен давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в бакалаврській дипломній роботі, або на ідеях і висновках

яких розроблюються проблеми, завдання, питання, вивченню яких присвячена бакалаврська дипломна робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. *Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не входить до останнього видання.*

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке дано посилання в бакалаврській дипломній роботі.

Посилання в тексті бакалаврської дипломної роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1–7]...».

Рекомендується в основному тексті або у заключних абзацах розділів давати посилання на особисті наукові праці студента, перелік яких наведено у списку використаної літератури.

Посилання на ілюстрації в бакалаврській дипломній роботі вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «рис. 1.2».

Посилання на формули бакалаврської дипломної роботи вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад «... у формулі (2.1)».

На всі таблиці бакалаврської дипломної роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «...в табл. 1.2».

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет потребує точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий в джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, на кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;
г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

д) якщо необхідно дізнатися ставлення автора бакалаврської дипломної роботи до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них в круглих дужках ставлять знак оклику або знак запитання;

е) якщо автор бакалаврської дипломної роботи, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора бакалаврської дипломної роботи, а весь текст застереження вміщується у круглій дужки. Варіантами таких застережень є: (курсив наш – В. З.), (підкреслено мною – В. З.), (розрядка моя – В. З.).

8.5 Оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв і т. ін.

Список використаних джерел слід розміщувати в порядку появи посилань в тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований при написанні бакалаврських дипломних робіт).

Відомості про джерела, введені до списку, необхідно давати відповідно до вимог державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць. Обов'язковим є використання електронних ресурсів з інтернету.

8.6 Додатки

Додатки оформлюють як продовження бакалаврської дипломної роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини (книги), розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті бакалаврської дипломної роботи.

Якщо додатки оформлюють на наступних сторінках бакалаврської дипломної роботи, кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток ____» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української

абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б і т. д. Один додаток позначається як додаток А.

При оформленні додатків окремою частиною (книгою) на титульному аркуші під назвою бакалаврської дипломної роботи друкують великими літерами слово «ДОДАТКИ».

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А. 2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – підрозділ 3.1 додатка В.

Ілюстрації, таблиці і формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д; формула (А.1) – перша формула додатка А

9 ЗАХИСТ БАКАЛАВРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Остаточний варіант оформленої бакалаврської дипломної роботи, підписаний автором, науковим керівником і консультантами, з письмовим відгуком наукового керівника і рецензією подається на кафедру за 10 днів до початку роботи екзаменаційної комісії із її захисту.

У відгуку наукового керівника оцінюється теоретичний і практичний рівень дослідження, ступінь самостійності виконання, готовність роботи до захисту, відзначаються її достоїнства і недоліки. Виставляється оцінка «відмінно», «добре», або «задовільно». Зразок написання відгуку подано у додатку Т.

Рецензентами бакалаврської дипломної роботи можуть бути викладачі вищих навчальних закладів Міністерства освіти і науки (за винятком викладачів кафедри, на якій виконана бакалаврська дипломна робота), наукових установ, висококваліфіковані фахівці підприємств.

Рецензія повинна бути написана на бланку установи, де працює рецензент, або завірятися печаткою. У ній рецензентом виставляється оцінка «відмінно», «добре», або «задовільно». Рецензія повинна містити обґрунтування виставленої оцінки за дипломну роботу бакалавра. Зразок написання рецензії дивись у додатку У.

Після видачі рецензії в бакалаврську дипломну роботу не дозволяється вносити доповнення і зміни!

Допуск дипломної роботи до захисту завіряється підписом завідувача випускової кафедри і вона, разом з відгуком і рецензією (незалежно від того, яка оцінка роботи дана в ній), подається в Державну екзаменаційну комісію для захисту.

Захист бакалаврських дипломних робіт проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії за участю не менш 2/3 складу комісії. Уся процедура захисту бакалаврської дипломної роботи триває близько 20 хвилин. Для викладу змісту роботи студент готує доповідь, розраховану на

5–8 хвилин. Як правило, вона будується в тій же послідовності, у якій виконана робота. Однак основну частину виступу повинні складати конструктивні розробки, конкретні пропозиції автора. Докладніше обґрунтовуються ті пропозиції, які рекомендуються для впровадження в практику. У процесі доповіді можуть використовуватися заздалегідь написані тези (бажано їх не читати) та ілюстративні матеріали (таблиці, схеми, графіки), які рекомендується демонструвати впродовж захисту бакалаврської дипломної роботи у вигляді роздаткового матеріалу. Кожен вид ілюстративного матеріалу повинен мати свій порядковий номер, його кількість не обмежується.

Після доповіді присутні члени екзаменаційної комісії задають студенту запитання, на які він дає короткі, чітко аргументовані відповіді. Потім зачитується відгук наукового керівника і рецензія на роботу, з якими студент знайомиться заздалегідь. На захисті бажана присутність наукового керівника і рецензента.

Після закінчення публічного захисту члени екзаменаційної комісії на закритому засіданні обговорюють результати захисту і більшістю голосів виносять рішення про оцінку роботи за національною шкалою, 5-бальною та за шкалою ECTS. За умови, коли голоси членів екзаменаційної комісії розділилися порівну, вирішальним для прийняття остаточного рішення є голос голови екзаменаційної комісії. При незадовільній оцінці бакалаврська дипломна робота не зараховується і диплом про закінчення ВНЗ не видається.

На відкритому засіданні в день захисту голова екзаменаційної комісії повідомляє рішення про оцінку робіт і про присудження кваліфікації випускникам, що успішно закінчили університет.

Оцінка бакалаврської дипломної роботи, виставлена екзаменаційною комісією, та рішення екзаменаційної комісії про присвоєння кваліфікації випускникові оформляються в заліковій книжці секретарем і підтверджуються підписами голови і членів екзаменаційної комісії.

Бакалаврські дипломні роботи разом з відгуком і рецензією передаються секретареві екзаменаційної комісії, який їх реєструє у спеціальному журналі навчальної частини, після чого дипломні роботи здаються до архіву університету.

10 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ БАКАЛАВРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Остаточна оцінка за бакалаврську дипломну роботу виставляється за результатами її захисту перед екзаменаційною комісією. Захист бакалаврської дипломної роботи оцінюється за національною шкалою, за 5-бальною шкалою та за шкалою ECTS (таблиця 1).

Таблиця 1 – Критерії оцінювання бакалаврської дипломної роботи

Оцінка		
За національною Шкалою	За 5 бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	5+	A
	5	
	5-	
Добре	4+	B
	4	C
	4-	
Задовільно	3+	D
	3	E
	3-	
Незадовільно	2	FX

При виставленні остаточної оцінки за бакалаврську дипломну роботу члени екзаменаційної комісії повинні обов'язково враховувати такі моменти:

- 1) відповідність змісту бакалаврської дипломної роботи вимогам до її написання;
- 2) оцінку рецензента бакалаврської дипломної роботи;
- 3) оцінку наукового керівника бакалаврської дипломної роботи;
- 4) виконання індивідуального графіка написання бакалаврської дипломної роботи;
- 5) захист бакалаврської дипломної роботи її автором перед членами екзаменаційної комісії.

Оцінка «**відмінно**» (за системою ECTS – **A**) може бути виставлена лише у тому випадку, якщо на захисті студент показав вільне і глибоке володіння змістом бакалаврської дипломної роботи, використовував ілюстративний матеріал, точно і повно відповів на всі задані запитання членів екзаменаційної комісії, вільно володіє науковою термінологією.

Оцінка «**добре**» (за системою ECTS – **B**) виставляється, якщо на захисті студент показав вільне і глибоке володіння змістом бакалаврської дипломної роботи, використовував ілюстративний матеріал, проте, при відповіді на запитання студентом були допущені незначні неточності, які він не зумів повністю виправити після того, як на них було звернуто увагу з боку членів екзаменаційної комісії, в основному володіє науковою термінологією.

Оцінка «**добре**» (за системою ECTS – **C**) виставляється, якщо на захисті студент показав, що він в основному володіє змістом бакалаврської дипломної роботи, під час доповіді використовувався ілюстративний матеріал, при відповіді на запитання студентом були допущені незначні неточності, які він однак так і не зумів повністю виправити після того, як на них було звернуто увагу з боку членів екзаменаційної комісії, в основному володіє науковою термінологією. Під час доповіді

використовувався ілюстративний матеріал, в якому теж були деякі помилки та неточності.

Оцінка **«задовільно»** (за системою ECTS – D) виставляється, якщо на захисті студент показав, що він в основному володіє змістом бакалаврської дипломної роботи, проте, доповідь містить несуттєві помилки. Під час доповіді використовувався ілюстративний матеріал, в якому теж були деякі помилки та неточності. Відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії були не зовсім чітко сформульовані. Деякі наукові терміни студент вживав не за їх точним призначенням.

Оцінка **«задовільно»** (за системою ECTS – E) виставляється, якщо на захисті студент показав, що він в основному володіє змістом бакалаврської дипломної роботи, проте, доповідь була побудована нелогічно і містить помилки. Під час доповіді використовувався ілюстративний матеріал, в якому теж були деякі помилки та неточності і при коментуванні якого студент наражався на певні труднощі, які важко долав. Відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії були нечітко сформульовані. Деякі наукові терміни студент використовував не за їх точним призначенням.

Оцінка **«незадовільно»** виставляється, якщо на захисті студент показав, що він не володіє частиною змісту бакалаврської дипломної роботи, його доповідь нелогічна і містить серйозні помилки, а ряд висновків неправильно обґрунтовуються чи взагалі є неправильними. Під час доповіді використовувався ілюстративний матеріал, але змістовно прокоментувати його студент не міг. Відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії були нечіткими і поверховими. Знання наукових термінів незадовільне, за пунктами 1–4 середня оцінка не перевищила «3-».

11 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ НАПИСАННЯ БАКАЛАВРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

1. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: від 16.01.2003, № 436-IV із змінами та доповненнями. // Законопроекти. / Упр. комп'ютериз. систем апарату Верховної Ради України. – 2003. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>. – Назва з екрана.
2. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: від 02.12.2010, № 2755-VI, редакція від 07.01.2016, підстава 903-19 // Законопроекти. / Упр. комп'ютериз. систем апарату Верховної Ради України. – 2003. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>. – Назва з екрана.
3. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 07.12.2000, редакція від 01.01.2016 на підставі 928-19 // Законопроекти / Упр. комп'ютериз. систем апарату Верховної Ради України. – 2003. – – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>. – Назва з екрана.
4. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом [Електронний ресурс]: Закон України від 14.05.1992 № 2343-XII, редакція від 16.01.2016, підстава 848-19 // Законопроекти / Упр. комп'ютериз. систем апарату Верховної Ради України. – 2003. – – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>. – Назва з екрана.
5. Про господарські товариства [Електронний ресурс]: Закон України від 18.09.1991, № 1560-XII, редакція від 01.01.2016 на підставі 835-19. // Законопроекти / Упр. комп'ютериз. систем апарату Верховної Ради України. – 2003. – – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1576-12>. – Назва з екрана.
6. Про заставу: Закон України [Електронний ресурс]: від 02.10.1992 № 2654-XII, редакція від 20.06.2007 на підставі 997-16. // Законопроекти / Упр. комп'ютериз. систем апарату Верховної Ради України. – 2003. – – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2654-12>. – Назва з екрана.
7. Про інвестиційну діяльність: Закон України [Електронний ресурс]: від 19.09.91 № 1576-XII, редакція від 06.11.2014 на підставі 1206-18 // Законопроекти / Упр. комп'ютериз. систем апарату Верховної Ради України. – 2003. – – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1560-12>. – Назва з екрана.
8. Про інноваційну діяльність: Закон України [Електронний ресурс]: від 04.07.2002 № 40-IV, редакція від 05.12.2012 на підставі 5460-17 // Законопроекти / Упр. комп'ютериз. систем апарату Верховної Ради України. – 2003. – – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/40-15> – Назва з екрана.

9. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій. [Електронний ресурс]: затв. Наказом агентства з питань запобігання банкрутству 23.02.1998 № 22. // Законопроекти / Упр. комп'ютериз. систем апарату Верховної Ради України. – 2003. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0214-98>. – Назва з екрана.
10. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій [Електронний ресурс]: затв. Наказом агентства з питань запобігання банкрутству; Наказ від 27.06.1997 № 81// Законопроекти / Упр. комп'ютериз. систем апарату Верховної Ради України. – 2003. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0288-97>. – Назва з екрана.
11. ДСТУ 3008–95 Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення. Введ. 1996.01.01. – Офіц. вид. – К. : Держстандарт України, 1995. – (Державний стандарт України). – Укр. та рос. мовами.
12. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання. 2007-07-01. – Офіц. вид. – К.: Держстандарт України, 1995. – (Державний стандарт України). – Укр. та рос. мовами.
13. Александрова М. М. Фінанси підприємств : навч. посіб. для студ. екон. спец. всіх форм навч. / М. М. Александрова, Г. Г. Кірейцев (ред.). – 2. вид., перероб. та доп. – К. : ЦУЛ, 2002. – 268 с.
14. Аналіз банківської діяльності : підручник / [А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко та ін.]; за ред. А. М. Герасимовича. – К. : КНЕУ, 2005. – 599 с.
15. Андрієць В. С. Дослідження основних сутнісних характеристик грошових потоків підприємства / В. С. Андрієць // Актуал. пробл. економіки. — 2008. – № 8. – С. 167-171.
16. Антонюк Л. Л. Інновації: теорія, механізми розробки та комерціалізації : монографія / Антонюк Л. Л., Поручник А. М., Савчук В. С. – К. : КНЕУ, 2003. – 394с.
17. Ареф'єва О. В. Фінансовий менеджмент : навч.-метод. посіб. / Ареф'єва О. В. – К. : Видавництво Європейського ун-ту, 2006. – 380 с.
18. Банкрутство і санація підприємства: теорія і практика кризового управління / [Клебанова Т.С., Бондар О.М., Мозенков О.В. та ін.]; за ред. Мозенкова О. В. – Харків : ВД "ІНЖЕК", 2003. – 271 с.
19. Брэддик У. Менеджмент в организации / Брэддик У. – М. : ИНФРА-М, 1997. – 344с.
20. Василенко В. О. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / Василенко В. О. – К. : ЦУЛ, 2003. – 503 с.
21. Васюренко О. В. Банківські операції : навч. посіб. / Васюренко О. В. – 6-те вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 318 с.

22. Гаврилова О. А. Інноваційна реструктуризація – пріоритетна стратегія розвитку регіонів / О. А. Гаврилова, Р. В. Алямкін // Економіка і управління. – 2011. – № 2. – С. 33-39.
23. Гриньова В. М. Інвестиційний менеджмент : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Гриньова В. М. – 2.вид., доопрац. і доп. – Харків : ВД "Інжек", 2005. – 280 с.
24. Гроші та кредит : навч. посібник / Алексєєв І. В., Колісник М. К., Вівчар О. Й. та ін. – Львів : Видавництво національного університету „Львівська політехніка”, 2004. – 168 с.
25. Зянько В. В. Банківський менеджмент : навч. посіб. для студ. напряму підгот. 0502 – "Менеджмент організацій" всіх спец. / Зянько В. В., Коваль Н. О., Тептя О. В. – Вінниця : ВНТУ, 2007. – 127с.
26. Зянько В. В. Інноваційна діяльність підприємств та її фінансове забезпечення в умовах трансформаційних змін економіки України : монографія / Зянько В. В. , Єпіфанова І. Ю., Зянько В. В. – Вінниця : ВНТУ, 2015. – 168 с.
27. Зянько В. В. Інноваційне підприємництво в Україні: проблеми становлення і розвитку / Зянько В. В. – Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2005. – 262с.
28. Зянько В. В. Інноваційне підприємництво: сутність, механізми і форми розвитку : монографія / Зянько В. В. – Вінниця: УНІВЕРСУМ - Вінниця, 2008. – 397 с.
29. Зянько В. В. Основні інститути вноваційного інвестування / З. С. Варналій, В. В. Зянько // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка». – Вип. 2 (46). – 2015. – С. 297–304.
30. Зянько В. В. Суперечності формування інноваційної моделі розвитку економіки України / В. В. Зянько, В. В. Зянько // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – Київ : ВПЦ "Київський університет". – Вип. 167. – 2015. – С.18–23.
31. Зянько В. В. Сутність та джерела фінансового забезпечення інноваційної діяльності малих підприємств / В. В. Зянько, Н. Л. Стасюк, Дун Сіньїн // Вісник ВПЦ. – 2015. – № 5. – С. 57–62.
32. Зянько В. В. Фінансовий аналіз та звітність: практикум для студ. спец. "Менеджмент організацій" / В. В. Зянько, І. Ю. Єпіфанова. – Вінницький національний технічний ун-т. – Вінниця : ВНТУ, 2008. – 83 с.
33. Зянько В. В. Фінансування наукової сфери – основний критерій ефективності інноваційного розвитку / Зянько В. В. // Світові тенденції та перспективи розвитку фінансової системи України: зб. матер. XII Міжн. наук.-практ. конф., 29–30 жовтня 2015р. / КНУ імені Тараса Шевченка. – К., 2015. – С. 41–43.
34. Зятковський І. В. Фінанси підприємств : навч. посіб. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. / Зятковський І. В. – К. : Кондор, 2003. – 364с.

35. Єпіфанова І. Ю. Залучені джерела у фінансуванні інноваційної діяльності підприємств / В. В. Джеджула, І. Ю. Єпіфанова // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2015. – Том 21. – № 2. – С. 69–74.
36. Єпіфанова І. Ю. Перспективи економічного зростання промислових підприємств / М. В. Бальзан, І. Ю. Єпіфанова // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. - 2014. - № 4. - С. 327–331.
37. Єпіфанова І. Ю. Стратегічне управління інноваційною діяльністю вітчизняних підприємств / І. Ю. Єпіфанова // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2014. – № 3. – Т.1. – С. 56–59.
38. Єпіфанова І. Ю. Сутність антикризового управління підприємства [Електронний ресурс] / І. Ю. Єпіфанова, Н. О. Оранська // Економіка та суспільство. – 2016. – Вип. 2. – С. 265-269. – Режим доступу: <http://economyandsociety.in.ua>.
39. Єпіфанова І. Ю. Сучасні підходи до аналізу ефективності управління власним капіталом підприємства / І. Ю. Єпіфанова, І. В. Дрозд // Економічний аналіз: зб. наук. праць/Тернопільський національний економічний університет. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2015. – Том 19. – № 2. – С. 71–76.
40. Єпіфанова І. Ю. Управління інвестиційною діяльністю промислових підприємств : монографія / М. П. Войнаренко, І. Ю. Єпіфанова. – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 188 с.
41. Єпіфанова І. Ю. Формування мотивації працівників промислових підприємств до впровадження інновацій / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула // Стан та проблеми розвитку національної економіки в умовах перманентних кризових явищ / за ред. О. О. Непочатенко. – Умань : Видавець «Сочінський», 2015. – С. 199–205.
42. Ілляшенко С. М. Інноваційний менеджмент : підручник / Ілляшенко С. М. – Суми : ВТД – Університетська книга, 2010. – 334 с.
43. Кірейцев Г. Г. Фінансовий менеджмент : посібник для студ. вищ. навч. закладів / Житомирський інженерно-технологічний ін-т / Кірейцев Г. Г. – Житомир, 2001. – 431 с.
44. Копилюк О. І. Фінансовий менеджмент в банку : навч.-метод. посіб. / Укоопспілка; Львівська комерційна академія / Копилюк О. І. – Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2005. – 108 с.
45. Копилюк О. І. Фінансова санація та банкрутство підприємств : навч. посіб. / Українська академія друкарства / Копилюк О. І. – 2.друге вид. – Львів : УАД, 2005. – 150 с.
46. Кузьмін В. В. Банківський менеджмент : навч. посібник для студ.

- вищих навч. закл. / Кузьмін В. В. – Херсон : ПП Вишемирський В. С., 2006. – 300 с.
47. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством : підручник / Київський національний торговельно-економічний ун-т / Лігоненко Л. О. – Київ : КНТЕУ, 2005. – 824 с.
 48. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств: Підручник / Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана / Анатолій Микитович Поддєрьогін (наук. ред.). – 6. вид., перероб. та доп. – К. : КНЕУ, 2006. – 552 с.
 49. Положення про організацію виконання та захисту бакалаврської дипломної роботи / Уклад. О. Н. Романюк, Г. Л. Лисенко, Л. П. Громова, Т. О. Савчук, Р. Р. Обертюх – Вінниця : ВНТУ, 2012. – 13 с.
 50. Скібіцька Л. І. Антикризовий менеджмент : [навч. посіб.] / Л. І. Скібіцька, В. В. Матвєєв, В. І. Щелкунов, С. М. Подреза. – К. : Центр навчальної літератури, 2014. – 584 с.
 51. Слав`юк Р. А. Фінанси підприємств : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Національний банк України; Університет банківської справи / Слав`юк Р. А. – К. : УБС НБУ, 2007. – 550 с.
 52. Фурик В. Г. Фінанси підприємств : навч. посіб. для студ. напряму підгот. 0502 – „Менеджмент” всіх спец. / Фурик В. Г. – Вінниця : ВНТУ, 2006. – 131с.

Додаток А
Угода на проведення практики студентів вищих навчальних закладів

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29.03.2012 № 384

Форма № Н-7.01

УГОДА № ІМ/Ф
на проведення практики студентів вищих навчальних закладів

місто Вінниця

« » _____ 201 р.

Ми, що нижче підписалися, з однієї сторони Вінницький національний технічний університет

(повне найменування навчального закладу)

(далі – вищий навчальний заклад), в особі проректора з науково-педагогічної роботи по інтеграції навчання з виробництвом та міжнародної інтеграції Мізерного Віктора Миколайовича

(посада, прізвище та ініціали)

що діє на підставі Статуту

(статут або доручення)

і, з другої сторони, _____

(назва підприємства, організації, установи)

(далі – база практики), в особі _____

(посада,

_____, що діє на підставі

прізвище та ініціали)

(статут підприємства, розпорядження, доручення)

уклали між собою цю угоду на проведення практики студентів:

1. База практики зобов'язується:

1.1. Прийняти студентів на практику згідно з календарним планом:

№ з/п	Шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності	Курс	Вид практики	Кількість студентів	Строки практики	
					початок	закінчення
1	073 – Менеджмент	1	Переддипломна виробнича практика		___.__.201__	___.__.201__

- 1.2. Надіслати до вищого навчального закладу повідомлення встановленого зразка про прибуття на практику студента.
- 1.3. Призначити наказом кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою.
- 1.4. Створити необхідні умови для використання студентами програм практики, не допускати використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності.
- 1.5. Забезпечити студентам умови безпечної роботи на кожному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчати студентів-практикантів безпечних методів праці. Забезпечити спецодягом, запобіжними засобами, лікувально-профілактичним обслуговуванням за нормами, встановленими для штатних працівників.
- 1.6. Надати студентам-практикантам і керівникам практики від навчального закладу можливість користуватись лабораторіями, кабінетами, майстернями, бібліотеками, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики.
- 1.7. Забезпечити облік виходу на роботу студентів-практикантів. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти вищий навчальний заклад.
- 1.8. Після закінчення практики дати характеристику на кожного студента-практиканта, в котрій відобразити якості підготовленого ним звіту.
- 1.9. Додаткові умови : **студент зобов'язується самостійно здійснювати оплату свого проїзду до бази практики та проживання.**
2. Вищий навчальний заклад зобов'язується:
- 2.1. За два місяці до початку практики надати базі практики для погодження програму практики, а не пізніше ніж за тиждень – список студентів, які направляються на практику.
- 2.2. Призначити керівниками практики кваліфікованих викладачів.
- 2.3. Забезпечити додержання студентами трудової дисципліни і правил внутрішнього розпорядку. Брати участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, якщо вони сталися зі студентами під час проходження практики.
3. Відповідальність сторін за невиконання угоди.
- 3.1. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно з законодавством про працю в Україні.
- 3.2. Всі суперечки, що виникають між сторонами за цією угодою, вирішуються у встановленому порядку.
- 3.3. Угода набуває сили після її підписання сторонами і діє до кінця практики згідно з календарним планом.
- 3.4. Угода складена у двох примірниках: по одному – базі практики і вищому навчальному закладу.
4. Місцезнаходження сторін:
 Навчального закладу: м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95

Бази практики: _____

Підписи та печатки:

Вищий навчальний заклад:

База практики:

 (підпис)

Мізерний В. М.
 (прізвище та ініціали)

 (підпис)

 (прізвище та ініціали)

М. П. «__» _____ 201_ року

М. П. «__» _____ 201_ року

Додаток Б

Направлення на практику

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29.03.2012 № 384

Форма № Н-7.02

Місце кутового штампа
вищого навчального
закладу

КЕРІВНИКУ

НАПРАВЛЕННЯ НА ПРАКТИКУ (є підставою для зарахування на практику)

Згідно з угодою від «__» _____ 201- року № __ІМ/Ф, яку укладено з

(повне найменування підприємства, організації, установи)
направляємо на практику студента __ курсу, який навчається за спеціальністю
073 – Менеджмент, спеціалізація – фінансово-кредитна діяльність

Назва практики: переддипломна виробнича практика

Строки практики з «__» _____ 201_ року

по «__» _____ 201_ року

Керівник практики від кафедри _____
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

ПРІЗВИЩА, ІМЕНА ТА ПО БАТЬКОВІ СТУДЕНТІВ

1. _____

М. П. Керівник виробничої практики ВНЗ

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Додаток В
Щоденник практики

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н-7.03

Вінницький національний технічний університет
(повне найменування вищого навчального закладу)

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____ переддипломна виробнича практика _____
(вид і назва практики)

студента _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет _____ менеджменту _____

Кафедра _____ фінансів _____

освітньо-кваліфікаційний рівень _____ бакалавр _____

галузь знань 07 – Управління та адміністрування

спеціальність 073 – Менеджмент

спеціалізація – фінансово-кредитна діяльність

(назва)

_____ курс, група _____

Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, організацію, установу: _____

Печатка
підприємства, організації, установи «__» _____ 201_ року

_____ (підпис) _____ (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи: _____

Печатка
Підприємства, організації, установи «__» _____ 201_ року

_____ (підпис) _____ (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Календарний графік проходження практики*

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики					Відмітки про виконання
		1	2	3	4		
1	Загальне ознайомлення з історією та діяльністю організації, установи, підприємства						
2	Ознайомлення із маркетинговою діяльністю організації, установи, підприємства						
3	Ознайомлення з виробничою діяльністю організації						
4	Ознайомлення із роботою економічних і фінансових підрозділів організації та бухгалтерії						
5	Ознайомлення із системою управління (менеджментом) організації						
6	Ознайомлення із системою підготовки та освоєння виробництва нових видів продукції						
7	Ознайомлення із системою управління якістю продукції						
8	Ознайомлення із системою техніко-економічного планування і прогнозування						
9	Ознайомлення із системою оперативного управління (планування) виробництвом						
10	Оформлення звіту						

Керівники практики:

від вищого навчального закладу _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

від підприємства, організації, установи _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

* У графі «Назви робіт» поданий зразок, а взагалі то їх назва має відповідати відділам об'єкта практики (підприємств, банку тощо); у графах «тижні проходження практики» проставляються «галочки» (У або +); у графі «відмітки про виконання» проставляється «виконано»

Відгук і оцінка роботи студента на практиці

(назва підприємства, організації, установи)

Зразок

За час проходження переддипломної виробничої практики студент Іванов І. І. ознайомився з господарською діяльністю підприємства. Зокрема з роботою основних підрозділів підприємства: планово-фінансовим відділом, відділом кадрів, бухгалтерією. Також ознайомився зі структурою управління підприємством, системою підготовки та освоєння виробництва нових видів продукції, системою управління якістю продукції, системою техніко-економічного планування і прогнозування, системою оперативного управління виробництвом.

Студент Іванов І. І. продемонстрував вміння застосовувати набуті теоретичні знання в практичній діяльності, вміння працювати в колективі підприємства, комунікабельність, управлінські здібності.

У цілому, своєю роботою на підприємстві під час проходження практики студент Іванов І. І. показав, що набуті під час навчання у ВНТУ знання дозволяють йому працювати за спеціальністю менеджера, зокрема фінансового менеджера.

Керівник практики від підприємства, організації, установи _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Печатка

«__» _____ 201_ року

Додаток Г

Звіт про виробничу переддипломну практику

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
Кафедра фінансів

ЗВІТ

про виробничу переддипломну практику на базі

(назва підприємства чи організації)

Виконав студент _____
(ПІБ)

Керівники практики:
від кафедри фінансів ВНТУ

(ПП)

від підприємства

(ПП)

Додаток Д
Завдання на переддипломну практику (зразок)
ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів
_____ д.е.н., проф. Зянько В. В.
(підпис)

«_» «_____» 201_ р.

ЗАВДАННЯ
на переддипломну практику
спеціальність 073 – Менеджмент
спеціалізація – фінансово-кредитна діяльність
студенту групи _____
назва групи, ПІБ студента

Тема роботи: _____

Мета переддипломної практики збір матеріалів, необхідних для підготовки та написання дипломної роботи, узагальнення, систематизація та вдосконалення знань, практичних умінь і навичок на базі конкретного суб'єкта господарювання, оволодіння професійним досвідом, необхідним для самостійної трудової діяльності в галузі менеджменту і адміністрування.

Завдання переддипломної практики:

набути практичних навичок та досвіду роботи зі спеціальності «Менеджмент організацій і адміністрування у сфері фінансово-кредитної діяльності» в сучасних умовах господарювання підприємства (організації);

ознайомитись з досвідом роботи підприємства з питань планування, організації та прийняття управлінських рішень щодо фінансової діяльності підприємства;

зібрати необхідні матеріали для написання дипломної роботи, з метою їх обробки, аналізу та систематизування (форми річної фінансової звітності: Баланс, Звіт про фінансові результати, Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал, Примітки до річної фінансової звітності за 20__ - 20__ рр., Статут та організаційна структура управління підприємства, характеристика видів діяльності підприємства);

виявити резерви удосконалення фінансової діяльності та підвищення ефективності фінансової роботи підприємства (організації).

Звіт про переддипломну практику повинен містити: організаційну характеристику та організаційну структуру управління підприємства, характеристику системи управління підприємства, характеристику видів діяльності підприємства, звітні дані (форми річної фінансової звітності) підприємства не менш як за три останні роки його діяльності.

Завдання видав _____.201_ р. _____
дата підпис науковий ступінь, вчене звання, ініціали та
прізвище керівника практики від кафедри

Завдання отримав _____.201_ р. _____
дата підпис шифр групи, ініціали та прізвище студента

Додаток Е

Графік написання бакалаврської дипломної роботи

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН (для студентів денної форми навчання)

Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1. Формування та затвердження теми бакалаврської дипломної роботи (БДР)	01.09–01.12.201_	
2. Виконання теоретичної частини БДР. Перший рубіжний контроль виконання БДР	20.04.201_	
3. Виконання аналітичної частини БДР та розробка рекомендацій та пропозицій. Другий рубіжний контроль виконання БДР	31.05.201_	
4. Попередній захист БДР	10.06–14.06.201_	
5. Нормоконтроль БДР	01.06–03.06.201_	
6. Рецензування БДР	04.06–09.06.201_	
7. Захист БДР	17.06–27.06.201_	

Студент

(підпис)

Іваненко І. І.

Керівник роботи

(підпис)

Петренко П. П.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН (для студентів заочної форми навчання)

Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1. Формування та затвердження теми бакалаврської дипломної роботи (БДР)	01.09–17.09.201_	
2. Виконання теоретичної частини БДР. Перший рубіжний контроль виконання БДР	01.12.201_	
3. Виконання аналітичної частини БДР та розробка рекомендацій та пропозицій. Другий рубіжний контроль виконання БДР	10.01.201_	
4. Попередній захист БДР	02.02–03.02.201_	
5. Нормоконтроль БДР	21.01–23.01.201_	
6. Рецензування БДР	26.01–30.01.201_	
7. Захист БДР	04.02–06.02.201_	

Студент

(підпис)

Іваненко І. І.

Керівник роботи

(підпис)

Петренко П. П.

Додаток Ж
Зразок написання заяви щодо вибору теми бакалаврської дипломної роботи

Завідувачу кафедри фінансів
д.е.н., проф. Зяньку В. В.
студента групи __МОф-__

ПІБ (в родовому відмінку)

Заява

Прошу дозволити виконувати бакалаврську дипломну роботу на тему «_____» і призначити науковим керівником

(посада, прізвище, ініціали)

Дата

Підпис (студента)

З науковим керівником тема бакалаврської дипломної роботи погоджена

Дата

Підпис (наукового керівника)

Додаток И

Форма № Н-9.02

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту
Кафедра фінансів

Пояснювальна записка

до дипломної роботи
за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр»

на тему:

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ
СТІЙКОСТІ (НА ПРИКЛАДІ ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО
ТОВАРИСТВА «ВІННИЦЬКИЙ МОЛОЧНИЙ ЗАВОД «РОШЕН»)

08-43.БДР.ХХХ.00.ХХХ.ПЗ

Підказку не треба друкувати →

↑
код кафедри

↑
№ студента
(за списком)

←
кільк. стор. осн. тексту ДР
(зі списком літератури включно)

Виконав: студент _ курсу, групи МОф-__
спеціальності 073 – «Менеджмент»
Іваненко І. І.

Керівник: к.е.н., доцент каф. фінансів
Петренко П. П.

Рецензент: к.е.н., доцент каф. ММЕ
Сидоренко С. С.

Вінниця ВНТУ – 201_ рік

ДОДАТОК К

Завдання на бакалаврську дипломну роботу (зразок)

Форма № Н-9.01

Вінницький національний технічний університет

Факультет менеджменту

Кафедра фінансів

спеціальність 073 – «Менеджмент»

ЗАТВЕРДЖУЮ

завідувач кафедри фінансів

д.е.н., професор Зянько В. В.

« ___ » _____ 201_ р.

ЗАВДАННЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Іваненку Івану Івановичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи): _____

Керівник проекту (роботи) Петренко Петро Петрович, к.е.н., доцент,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджена наказом ВНТУ від « ___ » _____ 201_ року № ____.

2. Строк подання студентом проекту (роботи): (дата попереднього захисту)

3. Вихідні дані до проекту (роботи): _____

вказати конкретні літературні джерела, які використовувалися при написанні роботи, (взяті зі списку використаної літератури монографії і наукові статті (окрім підручників і навч. посібників)), а також фінансова звітність досліджуваного підприємства (вказати за які роки), офіційні статистичні дані, законодавчо-нормативні акти _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): у першому розділі – дослідити ... ;

у другому розділі – проаналізувати ... ;

у третьому розділі – розрахувати (запропонувати, здійснити тощо) ... ;

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): Таблиці : (перерахувати назви таблиць) _____

Рисунки : (перерахувати назви рисунків) _____

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Спеціальна частина	доцент або проф. кафедри фінансів (окрім наук. керівника)	Дата видачі завдання студенту __ . __ . 201_ р.	Дата виконання завдання студентом __ . __ . 201_ р.

7. Дата видачі завдання « ____ » _____ 201_ р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Формування та затвердження теми бакалаврської дипломної роботи (БДР)		
2	Виконання теоретичної частини БДР. Перший рубіжний контроль виконання БДР		
3	Виконання аналітичної частини БДР та розробка рекомендацій та пропозицій. Другий рубіжний контроль виконання БДР		
4	Попередній захист БДР		
5	Нормоконтроль БДР		
6	Рецензування БДР		
7	Захист БДР		

Студент _____
(підпис)

Іваненко І. І.

Керівник роботи _____
(підпис)

Петренко П. П.

Додаток Л

Зразок

АНОТАЦІЯ

У бакалаврській дипломній роботі досліджено економічну сутність фінансової стійкості підприємства та особливості управління нею, проаналізовано методики аналізу фінансової стійкості підприємства, здійснено оцінювання ефективності економічної діяльності та фінансової стійкості ПрАТ «Вінницька обласна друкарня», запропоновано заходи з підвищення ефективності господарської діяльності та управління фінансовою стійкістю досліджуваного підприємства, розглянуто питання з охорони праці в окремих приміщеннях ПрАТ «Вінницька обласна друкарня».

Ключові слова: запас фінансової міцності, ліквідність, платоспроможність, рентабельність, тип фінансової стійкості, фінансова стійкість.

ANNOTATION

In degree thesis has been investigated the economic essence of financial stability of the enterprise and specifics its management. Methods of analysis of enterprise financial stability were analyzed. Evaluation of the effectiveness of economic activity and financial stability of PJSC «Vinnitsa regional printing establishment» were decomposed. Also there has been proposed the measures of improving the business efficiency and manage of financial stability of the investigated company. Issues of labor protection in separate rooms of PJSC «Vinnitsa regional printing establishment» were considered.

Keywords: financial headroom, liquidity, solvency, profitability, type of financial stability, financial stability.

Додаток М

Зразок

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ...	8
1.1 Економічна сутність та види фінансових результатів діяльності підприємства.....	8
1.3 Сучасні методики аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.....	29
Висновок до розділу 1	39
2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «ЛАДИЖИНСЬКИЙ ЗАВОД СИЛКАТНОЇ ЦЕГЛИ».....	40
2.1 Економіко-організаційна характеристика підприємства.....	40
2.2 Аналіз основних показників діяльності підприємства.....	44
2.3 Аналіз ефективності використання фінансових результатів діяльності підприємства.....	53
Висновок до розділу 2	63
3 ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПАТ «ЛАДИЖИНСЬКИЙ ЗАВОД СИЛКАТНОЇ ЦЕГЛИ»	64
Висновок до розділу 3	82
ВИСНОВКИ.....	83
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	86
ДОДАТКИ.....	90

Додаток Н

Технічне завдання (зразок)

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту
Кафедра фінансів

ПОГОДЖЕНО

Керівник або заступник _____

назва підприємства або установи

ініціали та прізвище

підпис

«__» _____ 20__ р.

(заповнюється для робіт, що виконуються
на замовлення сторонніх організацій)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів

д-р екон. наук, професор

_____ В. В. Зянько

(підпис)

«__» _____ 201__ р.

ТЕХНІЧНЕ ЗАВДАННЯ

на виконання дипломної роботи
за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр»
на тему _____

назва теми дипломної роботи

08-43.БДР.ХХХ.00.00Х ТЗ

Науковий керівник: _____
наук. ступінь, вчене звання (посада)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Студент групи _____
назва групи

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Вінниця 20__ р.

1 Підстава для проведення роботи

наказ №__ по ВНТУ від «__» _____ 201_р. про затвердження теми бакалаврської дипломної роботи.

2 Мета і призначення дипломної роботи

актуальність і обґрунтування необхідності виконання БДР: (5–7 рядків)

мета: (зі вступу роботи)

завдання: (зі вступу роботи)

- дослідити...;
- визначити ...;
- проаналізувати...;
- розробити...;
- запропонувати... .

3 Вихідні дані для виконання бакалаврської дипломної роботи (вказати конкретні літературні джерела, які використовувалися при написанні роботи (взяті зі списку використаної літератури монографії і наукові статті (окрім підручників і навч. посібників)), а також фінансову звітність досліджуваного підприємства (вказати за які роки), офіційні статистичні дані, законодавчо-нормативні акти).

4 Виконавець БДР – Петренко Петро Петрович, ст. гр. __ (д/ф чи з/ф навчання).

5 Вимоги до виконання БДР

В процесі виконання бакалаврської дипломної роботи потрібно визначити резерви підвищення ефективності діяльності підприємства, використовуючи варіантний аналіз, засоби моделювання. Бажано щоб робота виконувалась на замовлення підприємства.

6 Етапи БДР і терміни їх виконання

(для денної форми навчання)

Етапи БДР	Зміст етапу	Термін виконання
Вибір напрямку дослідження	<ul style="list-style-type: none">• Добір, вивчення та узагальнення науково-економічної та статистичної інформації• Розгляд можливих напрямів досліджень та їх оцінювання• Вибір напрямку дослідження• Обґрунтування прийнятого напрямку дослідження• Розроблення, погодження і затвердження ТЗ на БДР	до 02.03.201_р.
Основна (економічна) частина роботи	• Теоретичне дослідження проблеми	25.04.201_р.
	• Аналітична частина	25.05.201_р.
	• Розробка рекомендацій та пропозицій	02.06.201_р.
	• Складання висновків за результатами досліджень	04.06.201_р.
Узагальнення результатів досліджень, підготовка до захисту роботи	<ul style="list-style-type: none">• Узагальнення результатів теоретичних та аналітичних досліджень та написання доповіді на захист бакалаврської дипломної роботи• Оформлення ілюстративного матеріалу (5–8 таблиць, рисунків чи діаграм на аркушах формату А4• Підготовка презентації БДР на слайдах• Одержання відгуку керівника та рецензії	08.06.201_р..
Приймання БДР	• Попередній захист бакалаврської дипломної роботи	10.06-14.06.201_р.
	• Переплетення бакалаврської дипломної роботи	
	• Захист бакалаврської дипломної роботи	17.06-27.06.201_р.

(для заочної форми навчання)

Етапи БДР	Зміст етапу	Термін виконання
Вибір напрямку дослідження	<ul style="list-style-type: none">• Добір, вивчення та узагальнення науково-економічної та статистичної інформації• Розгляд можливих напрямів досліджень та їх оцінювання• Вибір напрямку дослідження• Обґрунтування прийнятого напрямку дослідження• Розроблення, погодження і затвердження ТЗ на БДР	до 17.09.201_р.
Основна (економічна) частина роботи	• Теоретичне дослідження проблеми	01.12.201_р.
	• Аналітична частина	10.01.201_р.
	• Розробка рекомендацій та пропозицій	15.01.201_р.
	• Складання висновків за результатами досліджень	20.01.201_р.
Узагальнення результатів досліджень, підготовка до захисту роботи	<ul style="list-style-type: none">• Узагальнення результатів теоретичних та аналітичних досліджень та написання доповіді на захист бакалаврської дипломної роботи• Оформлення ілюстративного матеріалу (5–8 таблиць, рисунків чи діаграм на аркушах формату А4• Підготовка презентації БДР на слайдах• Одержання відгуку керівника та рецензії	21.01.201_р.- 26.01.201_р.
Приймання БДР	• Попередній захист бакалаврської дипломної роботи	02.02-03.02.201_р.
	• Переплетення бакалаврської дипломної роботи	
	• Захист бакалаврської дипломної роботи	04.02-06.02.201_р.

7 Очікувані результати

В результаті виконання бакалаврської дипломної роботи очікується одержання обґрунтованих рекомендацій та пропозицій, які можуть бути використані на досліджуваному підприємстві (вказати назву) з метою підвищення ефективності його діяльності та покращення фінансових результатів.

8 Матеріали, які подають після закінчення БДР та її етапів

Переплетена пояснювальна записка бакалаврської дипломної роботи; роздатковий матеріал; відгук керівника; рецензія зовнішнього рецензента.

9 Порядок приймання БДР та її етапів

Результати бакалаврської дипломної роботи розглядаються на процентовках керівником роботи та завідувачем кафедри відповідно до етапів роботи та термінів їх виконання; проводиться попередній захист роботи та офіційний захист дипломної роботи.

Дата початку роботи – 15.09. 201_р. (з/ф – 15.09.201_р.

Граничний термін закінчення робіт – 04.06.201_р. (з/ф – 26.01. 201_р.)

Додаток П
Графічний матеріал до захисту бакалаврської дипломної роботи

Завідувач кафедри фінансів _____ д-р екон. наук, професор Зянько В. В.
(підпис) (наук. ступінь, вчене звання, ініціали та прізвище)

Науковий керівник _____
(підпис) (науковий ступінь, вчене звання, ініціали та
прізвище)

Рецензент _____
(підпис) _____
(науковий ступінь, вчене звання, ініціали та
прізвище)

Студент _____
(підпис) _____
(група, П.І.П.)

Додаток Р

Таблиця Р.1 – Алгоритм розрахунку фінансових показників діяльності підприємств

Показник	Формула розрахунку			Нормативне значення
	Алгоритм розрахунку	За даними фінансової звітності до 2013 р.	За даними фінансової звітності із 2013 р.	
1. Аналіз майнового стану підприємства				
Коефіцієнт зносу основних засобів	$\frac{\text{Знос}}{\text{Первісна вартість}}$	$\frac{\text{ф.1 р.032 (гр.4)}}{\text{ф.1 р.031 (гр.4)}}$	$\frac{\text{ф.1 р.1012 (гр.4)}}{\text{ф.1 р.1011 (гр.4)}}$	Зменшення
Коефіцієнт оновлення основних засобів	$\frac{\text{Надходження за рік}}{\text{Первісна вартість}}$	$\frac{\text{ф.5 р.260 (гр.5)}}{\text{ф.1 р.031 (гр.4)}}$	$\frac{\text{ф.5 р.260 (гр.5)}}{\text{ф.1 р.1011 (гр.4)}}$	Збільшення
Коефіцієнт вибуття основних засобів	$\frac{\text{Вибуття за рік}}{\text{Первісна вартість}}$	$\frac{\text{ф5 р.260 (гр.8)}}{\text{ф1 р.031 (гр.3)}}$	$\frac{\text{ф5 р.260 (гр.8)}}{\text{ф1 р.1011 (гр.3)}}$	Має бути меншим, ніж коефіцієнт оновлення
2. Аналіз ліквідності підприємства				
Коефіцієнт покриття	$\frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	$\frac{\text{ф.1 р.260}}{\text{ф.1 р.620}}$	$\frac{\text{ф.1 р. 1195}}{\text{ф.1 р.1695}}$	> 1
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\frac{\text{Оборотні активи – Запаси}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.260 - р.100 - р.110 - р.120 - р.130 - р.140)}}{\text{ф.1 р.620}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.1195+ р.1100+р.1120)}}{\text{ф.1 р.1695}}$	0,6 – 0,8
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{\text{Гроші та їх еквіваленти + Поточні фінансові інвестиції}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.220 + р.230 + р.240)}}{\text{ф.1 р.620}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.1160+р.1165)}}{\text{ф.1 р.1695}}$	> 0 Збільшення
Чистий оборотний капітал, тис. грн	Оборотні активи – Поточні зобов'язання	ф.1 (р.260 - р.620)	ф.1 (р.1195 - р.1695)	> 0 Збільшення
3. Аналіз фінансової стійкості підприємства				
Коефіцієнт фінансової автономії	$\frac{\text{Власний капітал}}{\text{Капітал}}$	$\frac{\text{ф.1 р.380}}{\text{ф.1 р.640}}$	$\frac{\text{ф.1 р.1495}}{\text{ф.1 р.1900}}$	> 0,5

Продовження таблиці Р.1

Показник	Формула розрахунку			Нормативне значення
	Алгоритм розрахунку	За даними фінансової звітності до 2013 р.	За даними фінансової звітності із 2013 р.	
Коефіцієнт фінансової залежності	$\frac{\text{Капітал}}{\text{Власний капітал}}$	$\frac{\text{ф.1 р.640}}{\text{ф.1 р.380}}$	$\frac{\text{ф.1 р.1900}}{\text{ф.1 р.1495}}$	< 2 Зменшення
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	$\frac{\text{Залучений капітал}}{\text{Капітал}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.430 + р.480 + р.620 + р.630)}}{\text{ф.1 р.640}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.1595+ +р.1675+р.1700)}}{\text{ф.1 р.1900}}$	< 0,5
Коефіцієнт фінансового ризику	$\frac{\text{Залучений капітал}}{\text{Власний капітал}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.430 + р.480 + р.620 + р.630)}}{\text{ф.1 р.380}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.1595+ р.1675+р.1700)}}{\text{ф.1 р.1495}}$	< 1 Зменшення
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\frac{\text{Власний капітал – необоротні активи}}{\text{Власний капітал}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.380 - р.080)}}{\text{ф.1 р.380}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.1495 - р.1695)}}{\text{ф.1 р.1495}}$	> 0 Збільшення
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	$\frac{\text{Власний капітал – необоротні активи}}{\text{Оборотні активи}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.380 - р.080)}}{\text{ф.1 р.260}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.1495 - р.1695)}}{\text{ф.1 р.1195}}$	> 0,1
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	$\frac{\text{Власний капітал – необоротні активи}}{\text{Запаси}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.380 - р.080)}}{\text{ф.1 (\sum (р.100 +..+ р.150))}}$	$\frac{\text{ф.1 (р.1495 - р.1695)}}{\text{ф.1 р.1100}}$	> 0,6
4. Аналіз рентабельності підприємства				
Коефіцієнт рентабельності активів	$\frac{\text{Чистий прибуток (збиток)}}{\text{Середньорічна вартість активів}}$	$\frac{\text{ф.2 р.220 або р.225}}{\text{ф.1 (р.280 (гр.3) + р.280 (гр.4)) / 2}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2350 або р.2355}}{\text{ф.1 (р.1300 (гр.3) + р.1300 (гр.4)) / 2}}$	> 0 Збільшення
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	$\frac{\text{Чистий прибуток (збиток)}}{\text{Середньорічна вартість власного капіталу}}$	$\frac{\text{ф.2 р.220 або р.225}}{\text{ф.1 (р.380 (гр.3) + р.380 (гр.4)) / 2}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2350 або р.2355}}{\text{ф.1 (р.1495 (гр.3) + р.1495 (гр.4)) / 2}}$	> 0 Збільшення

Продовження таблиці Р.1

Показник	Формула розрахунку			Нормативне значення
	Алгоритм розрахунку	За даними фінансової звітності до 2013р.	За даними фінансової звітності із 2013р.	
Коефіцієнт чистої рентабельності продажу	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Чистий дохід (виручка) від реалізації}}$	$\frac{\text{ф.2 р.220 або р.225}}{\text{ф.2 р.035}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2350 або р.2355}}{\text{ф.2 р.2000}}$	> 0 Збільшення
Коефіцієнт рентабельності операційної діяльності	$\frac{\text{Прибуток від операційної д-ті}}{\text{Собівартість+Адміністративні витр.+ Витр. на збут+ Інші операційні витр.}}$	$\frac{\text{ф.2 р.100}}{\text{ф.2 (р.040+ р.070+р.080+ р.090)}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2190}}{\text{ф.2 (р.2050+ р.2130+ р.2150+ р.2180)}}$	> 0 Збільшення
Коефіцієнт рентабельності звичайної діяльності	$\frac{\text{Прибуток від звичайної д-ті до оподаткування}}{\text{Собівартість+Адміністративні витр.+ Витр. на збут+ Інші операційні витр.+Фінансові витр.+ Витр. від участі в капіталі+Інші витрати}}$	$\frac{\text{ф.2 р.170}}{\text{ф.2 (р.040+ р.070+р.080+ р.090+ р.140+ р.150+ р.160)}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2290}}{\text{ф.2 (р.2050+ р.2130+ р.2150+ р.2180+ р.2250+ р.2270)}}$	> 0 Збільшення
Коефіцієнт рентабельності господарської діяльності	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Собівартість+Адміністративні витр.+ Витр. на збут+ Інші операційні витр.+Фінансові витр.+ Витр. від участі в капіталі+Інші витрати}}$	$\frac{\text{ф.2 р.220}}{\text{ф.2 (р.040+ р.070+р.080+ р.090+ р.140+ р.150+ р.160)}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2350}}{\text{ф.2 (р.2050+р.2130+ р.2150+р.2180+ р.2250+р.2255+ р.2270)}}$	> 0 Збільшення
5. Аналіз ділової активності підприємства				
Коефіцієнт оборотності активів	$\frac{\text{Чистий дохід (виручка) від реалізації}}{\text{Середньорічна вартість активів}}$	$\frac{\text{ф.2 р.035}}{\text{ф.1 (р.280 (гр.3) + р.280 (гр.4)) / 2}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2000}}{\text{ф.1 (р.1300 (гр.3) + р.1300 (гр.4)) / 2}}$	Збільшення
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	$\frac{\text{Чистий дохід (виручка) від реалізації}}{\text{Середньорічна вартість кредиторської заборгованості}}$	$\frac{\text{ф.2 р.035}}{\text{ф.1 (\sum (р.520 +..+ р.600) гр.3 + \sum(р.520 +..+ р.600) гр.4) / 2}}$	$\frac{\text{ф.2 р.2000}}{\text{ф.1 (\sum (р.1615 +..+ р.1650) гр.3 + \sum(р.1615 +..+ р.1650) гр.4) / 2}}$	Збільшення

Продовження таблиці Р.1

<i>Показник</i>	Формула розрахунку			Нормативне значення
	Алгоритм розрахунку	За даними фінансової звітності до 2013 р.	За даними фінансової звітності із 2013 р.	
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Чистий дохід (виручка) від реалізації Середньорічна вартість дебіторської заборгованості	$\frac{\text{ф.2 р.035}}{\text{ф.1 } (\sum(\text{р.150} + \dots + \text{р.210}) \text{ гр.3} + \sum(\text{р.150} + \dots + \text{р.210}) \text{ гр.4}) / 2}$	$\frac{\text{ф.2 р.2000}}{\text{ф.1 } (\sum(\text{р.1125} + \text{р.1130} + \text{р.1155}) \text{ гр.3} + \sum(\text{р.1125} + \text{р.1130} + \text{р.1155}) \text{ гр.4}) / 2}$	Збільшення
Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	Тривалість періоду Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$\frac{360}{\text{Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості}}$	$\frac{360}{\text{Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості}}$	Зменшення
Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	Тривалість періоду Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	$\frac{360}{\text{Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості}}$	$\frac{360}{\text{Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості}}$	Зменшення
Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача)	Чистий дохід (виручка) від реалізації Середньорічна вартість основних засобів	$\frac{\text{ф.2 р.035}}{\text{ф.1 } (\text{р.031} (\text{гр.3}) + \text{р.031} (\text{гр.4})) / 2}$	$\frac{\text{ф.2 р.2000}}{\text{ф.1 } (\text{р.1010} (\text{гр.3}) + \text{р.1010} (\text{гр.4})) / 2}$	Збільшення
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	Чистий дохід (виручка) від реалізації Середньорічна вартість власного капіталу	$\frac{\text{ф.2 р.035}}{\text{ф.1 } (\text{р.380} (\text{гр.3}) + \text{р.380} (\text{гр.4})) / 2}$	$\frac{\text{ф.2 р.2000}}{\text{ф.1 } (\text{р.1495} (\text{гр.3}) + \text{р.1495} (\text{гр.4})) / 2}$	Збільшення
Коефіцієнт оборотності залученого капіталу	Чистий дохід (виручка) від реалізації Середньорічна вартість залученого капіталу	$\frac{\text{ф.2 р.035}}{\text{ф.1}[(\text{р.420} + \text{р.480} + \text{р.620}) (\text{гр.3}) + [(\text{р.420} + \text{р.480} + \text{р.620})(\text{гр.4})] / 2}$	$\frac{\text{ф.2 р.2000}}{\text{ф.1}[(\text{р.1595} + \text{р.1695} + \text{р.1700} + \text{р.1800}) (\text{гр.3}) + [(\text{р.1595} + \text{р.1695} + \text{р.1700} + \text{р.1800}) (\text{гр.4})] / 2}$	Збільшення

ДОДАТОК С

Таблиця С.1 – Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел, який подають у бакалаврській дипломній роботі

Характеристика джерела	Приклади оформлення
Книги : Один автор	<p>1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий; [пер. з давньогрец. Л. Звонська]. – Л. : Свічадо, 2006. – 307 с. – (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV–V ст.; № 14).</p> <p>2. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. – К. : Ін-т математики, 2006. – 111 с.</p>
Два автори	<p>1. Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині: історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. – К. : Києво-Могилян. акад., 2005. – 397с.</p> <p>2. Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.]/ О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. – Л. : Растр-7, 2007. – 375 с.</p>
Три автори	<p>1. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование: как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Эддисон Г. Д. ; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. – Д. : Баланс Бизнес Букс, 2007. – XLIII, 265 с.</p>
Чотири автори	<p>1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А.]. – К. : НДІ "Укراгропромпродуктивність", 2006. – 106 с. – (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи).</p> <p>2. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : [підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.] / О. В. Гвоздев, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогач, М. М. Сердюк. – К. : Вища освіта, 2006.– 478, [1] с. – (ПТО: Професійно-технічна освіта).</p>
П'ять і більше авторів	<p>1. Психологія менеджмента / (Власов П. К., Липницький А. В., Луцихина И. М. и др.); под ред. Г. С. Никифорова. – [3-е изд.]. – Х. : Гуманит. центр, 2007. – 510 с.</p> <p>2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. — К. : Укр. ін.-т соц. дослідж., 2005. — 115 с. — (Серія "Формування здорового способу життя молоді" : у 14 кн., кн. 13).</p>
Багатотомний документ	<p>1. Межгосударственные стандарты: каталог в 6 т./ [сост. Ковалева И. В., Рубцова Е. Ю.; ред. Иванов В. Л.]. — Львов : НТЦ "Леонорм-Стандарт", 2005. — (Сер. "Нормативная база предприятия"). Т. 1. — 2005. — 277 с.</p>

Продовження таблиці С.1

<p>Матеріали конференцій, з'їздів</p>	<p>1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали Всеукр. конф. молодих учених-аграрників ["Молодь України і аграрна реформа"], (Харків, 11–13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. — Х. : Держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. — 167 с.</p> <p>2. Кібернетика в сучасних економічних процесах: зб. текстів виступів на республік. міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. — К. : ІСОА, 2002. — 147 с.</p> <p>3. Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2000 р. інформ. бюл. — К. : Асоц. укр. банків, 2000. — 117 с. — (Спецвип.: 10 років АУБ).</p> <p>4. Ризикологія в економіці та підприємстві : зб. наук. пр. за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27–28 берез. 2001 р. / М-во освіти і науки України, Держ податк. адмін. України [та ін.]. — К. : КНЕУ : Акад. ДПС України, 2001. — 452 с.</p>
<p>Словники</p>	<p>1. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії: слов.-довід. основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. — К. : Європ. ун-т, 2007. — 57 с.</p> <p>2. Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. — 2-ге вид., оновл. — К. : К.І.С., 2006. — 138 с.</p>
<p>Законодавчі та нормативні документи</p>	<p>1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. — Офіц. вид. — К. : Парлам. вид-во, 2006. — 207 с. — (Бібліотека офіційних видань).</p> <p>2. Медична статистика : зб. нормат. док./ упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. — К. : МНІАЦ мед. статистики: Медінформ, 2006. — 459 с. — (Нормативні директивні правові документи).</p>
<p>Стандарти</p>	<p>1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT): ДСТУ ISO 7000:2004. — [Чинний від 2006-01-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2006. — IV, 231 с. — (Національний стандарт України).</p> <p>2. Якість води. Словник термінів : ДСТУ ISO 6107-1:2004 - ДСТУ ISO 6107-9:2004. — [Чинний від 2005-04-01]] — К. : Держспоживстандарт України, 2006. — 181 с. — (Національні стандарти України).</p> <p>3. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT) : ДСТУ EN 61010-2-020:2005. — [Чинний від 2007-01-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2007. — IV, 18 с. — (Національний стандарт України).</p>
<p>Дисертації</p>	<p>1. Петров П. П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис... доктора фіз.-мат. наук : 01.03.02 / Петров Петро Петрович. — К., 2005. — 276 с.</p>

Продовження таблиці С.1

<p>Автореферати дисертацій</p>	<p>1. Новосад І. Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.02.08. "Технологія машинобудування" / І. Я. Новосад. — Тернопіль, 2007. — 20, [1] с.</p>
<p>Частина книги, періодичного, продовжуваного видання</p>	<p>1. Козіна Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // Теорія та методика фіз. виховання. — 2007. — № 6. — С. 15–18, 35–38.</p> <p>2. Валова І. Нові принципи угоди Базель II / І. Валова ; пер. з англ. Н. М. Середи // Банки та банківські системи. — 2007. — Т. 2, № 2. — С. 13–20.</p> <p>3. Чорний Д. Міське самоврядування: тягарі проблем, принади цивілізації / Д. М. Чорний // По лівий бік Дніпра: проблеми модернізації міст України: (кінець XIX – початок XX ст.) / Д. М. Чорний. — Х., 2007. — Розд. 3. — С. 137-202.</p>
<p>Електронні ресурси</p>	<p>1. Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. мед. вузів III–IV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. — 80 Min / 700 MB. — Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. — (Бібліотека студента-медика) — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см. — Систем. вимоги : Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97–2000. — Назва з контейнера.</p> <p>2. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс] : за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. — К. : CD-вид-во "Інфодиск", 2004. — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM): кольор.; 12 см. — (Всеукр. перепис населення, 2001). — Систем. вимоги : Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. — Назва з титул. екрану.</p> <p>3. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі : електронні ресурси в науці, культурі та освіті: (підсумки 10-ї Міжнар. конф. "Крим-2003") [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібл. вісн. — 2003. — № 4. — С. 43. — Режим доступу до журн.: http://www.nbuv.gov.ua/articles/2003/03klinko.htm.</p>

Додаток Т

ВІДГУК

на бакалаврську дипломну роботу

студента групи _____

/ Прізвище, ім'я, по батькові /

за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр»

за спеціальністю – 073 – «Менеджмент»

за спеціалізацією – фінансово-кредитна діяльність

Тема роботи: « _____

»

/ назва теми /

У відгуку вказується

1. Актуальність теми бакалаврської дипломної роботи.
2. Повнота розкриття завдань дипломної роботи.
3. Наявність огляду різних точок зору на досліджувану проблему та існуючих методик здійснення розрахунку показників, що підлягають дослідженню.
4. Оцінювання рівня аналізу інформації, її достовірності, наявність посилань на джерела.
5. Повнота дослідження.
6. Обґрунтованість пропонованих автором заходів та рекомендацій щодо покращення системи управління та організаційної структури об'єкта дослідження.
7. Застосування в роботі економіко-математичних методів, моделей та програм.
8. Повнота і обґрунтованість висновків бакалаврської дипломної роботи та можливість впровадження результатів дослідження.
9. Якість оформлення бакалаврської дипломної роботи.
10. Оцінка за бакалаврську дипломну роботу.
11. Висновок про допуск до захисту бакалаврської дипломної роботи перед екзаменаційною комісією.

Керівник бакалаврської дипломної роботи:

/ посада, науковий ступінь, звання, П.І.Б. /

«__» _____ 20__ р.

/ підпис /

Додаток У
РЕЦЕНЗІЯ
на бакалаврську дипломну роботу
студента групи _____

/ Прізвище, ім'я, по батькові /
за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр»
за спеціальністю – 073 – «Менеджмент»
за спеціалізацією – фінансово-кредитна діяльність
Тема роботи: « _____
_____»
/ назва теми /

(Актуальність теми, наукова і практична цінність виконаної бакалаврської дипломної роботи)

(Відповідність змісту бакалаврської дипломної роботи назві теми, повнота розкриття змісту)

(Відповідність зроблених автором бакалаврської дипломної роботи висновків, сформульованих у вступній частині завданням дипломного дослідження)

(Наявність у дипломній роботі варіантного аналізу)

(Повнота зроблених у роботі розрахунків фінансово-економічних показників, аналізу статистичної інформації, їх достовірність)

(Застосування в роботі економіко-математичних методів, моделей та програм)

(Допущені недоліки, їх вплив у цілому на зміст бакалаврської дипломної роботи)

(Якість оформлення роботи, граматичні та стилістичні помилки, редакційні погрешності)

Дипломна робота бакалавра заслуговує оцінки _____
(за п'ятибальною системою)

(Висновок про допуск бакалаврської дипломної роботи до захисту та присвоєння її автору кваліфікації «бакалавр» з менеджменту)

Рецензент: _____
/посада, науковий ступінь, звання, П.І.Б./
«__» _____ 20__ р.

/підпис/

Примітка. Підпис рецензента має бути завірений і поставлена печатка тієї організації, де працює рецензент.

Навчальне видання

Методичні вказівки

до виконання бакалаврських дипломних робіт
для студентів спеціальності 073 – Менеджмент
(спеціалізації – фінансово-кредитна діяльність)

Редактор В. Дружиніна
Коректор З. Поліщук

Укладачі: Віталій Володимирович Зянько
Ірина Юріївна Єпіфанова
Надія Леонідівна Стасюк
Віталій Віталійович Зянько

Оригінал-макет підготовлено І. Ю. Єпіфановою

Підписано до друку 19.06.2017 р.
Формат 29,7 × 42¼. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 4,32
Наклад 40 (1-й запуск 1-20) пр. Зам. 2017-207

Видавець та виготовлювач
Вінницький національний технічний університет,
інформаційний редакційно-видавничий центр.
ВНТУ, ГНК, к. 114.
Хмельницьке шосе, 95,
м. Вінниця, 21021.
Тел. (0432) 59-85-32, 59-87-38.
press.vntu.edu.ua;
E-mail: kivc.vntu@gmail.com.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.